

Preden izbereš svojo vzmetnico me dobro poglej samo mene kličejo **Joqi**

... kajti vzmetnic je mnogo, Joqi pa samo tista, ki jo proizvaja **MEBLO**

ALFA STUDIO 97 N.D. 6

DELAVSKA ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

Sobota, 23. septembra 1967

Št. 37, leto XXVI

PRIHRANJENO RAZOČARANJE

STRAN 7

Spet samo začasni ukrepi?

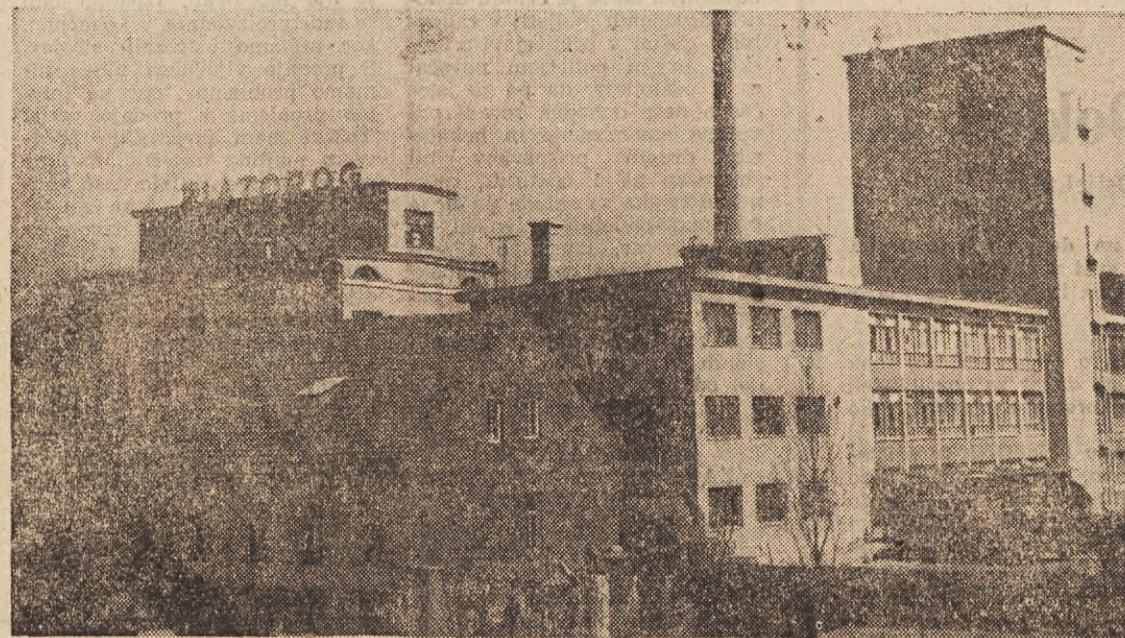
STRAN 8

MEDMESTNO POSVETOVANJE SINDIKALNIH SVETOV

Utrjevati delo sindikalne podružnice

Rudi Bregar: »Po našem mnenju je izredno pomembno, da preko sindikalne organizacije, ki naj predstavlja družbeno politično moč kolektiva, v tem trenutku politično delujemo med članstvom, da ga ne bi trenutne težave in zaostritve zmedle, pasivizirale in odrinile od osnovnega smisla in ciljev reforme, ki so življenjskega pomena z delovne ljudi.«

(Nadaljevanje na 4. strani)

Tovarna Zlatorog iz Maribora praznuje 80-letnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti je uprava podjetja sklicala tudi tiskovno konferenco, da informira javnost o dosedanjih dosežkih tovarne in predvsem o položaju tovarne. Delavska enotnost bo v prihodnji številki objavila obširno reportažo ob 80-letnici mariborskega Zlatoroga

VELETRGOVINA

mercator
IMPORT—EXPORT

NUDI VEDNO SVEŽE

SADJE IN ZELENJAVO

MNENJA IN STALIŠČA

RAZGOVOR Z DR. ING. VLADIMIROM ŠLEBINGERJEM, STROKOVNJAKOM ZA ENERGETIKO V ZVEZNM SEKRETARIATU ZA GOSPODARSTVO

Izkoriščajmo predvsem lastno energetska bazo

● Po mnenju dr. ing. Šlebingerja naj bi razvoj energetike slonel predvsem na lastnih virih električne energije: na bogatih, neizkoriščenih vodnih silah in na premogu. ● Uporaba nafte in njenih derivatov, ki ogrožajo premogovnike in rudarje, hkrati pa mrtvijo milijardne investicije, je tvegana. ● Prvič zato, ker bodo ležišča nafte zadoščala za 25 do 30 let, drugič pa zato, ker utegne ta vir energije ob mednarodnih zapletljajih usahneti, kar je pokazala petrolejska kriza na Srednjem vzhodu. ● Celo Združene države Amerike in Velika Britanija so že korigirale perspektivna sorazmerja med nafto in premogom v prid premoga. ● Dr. ing. Šlebinger ima tudi pomisleke o plinifikaciji gospodarstva; plin bi morali plačevati z devizami, preskrba pa bi bila tvegana z ekonomskega, tehničnega in političnega vidika.

— Saj se čutim počaščenega, da sem ga dobil, še raje bi pa videl, da bi mi dali stanovanje, za katerega jih prosim že dvajset let.

Karikatura: ANDREJ NOVAK

● Razprave o razvoju energetike v Sloveniji so v teku. Nekateri strokovnjaki se ogrevajo za moderne energetske vire, za plin, nafto in njene derivate, drugi priporočajo, naj bi za proizvodnjo električne energije izkoriščali predvsem vodne sile in lignit. V katerem »taboru« ste vi in zakaj?

Konservativci sem, ker mislim, da se mora vsaka država oz. gospodarstvo nasloniti na lastne življenjsko važne surovine. Vodne sile v Sloveniji so povsem neizkoriščene. Stopničasto razvrščene hidrocentrale, ki izkoristijo celoten vodni padec, gradimo samo na Dravi, Savi in Soči pa še zdaleč nista izkoriščeni. Hidroenergija je najcenejša, saj stane proizvodnja ene kilovatne ure ob sedanjih gospodarskih instrumentih 3 do 5 starih dinarjev. Slaba stran hidroelektrarn pa so velika nihanja v proizvodnji, pogojena z različno hidravličnostjo rek. V sušnih mesecih reke upadejo in elektrike primanjkuje. Zato bi hkrati s hidroelektrarnami morali graditi tudi termoelektrarne na premog, da bi bila električna energija vedno zagotovljena. Ta proizvodnja je dva

do trikrat dražja, kilovatna ura namreč stane od 10 do 12 dinarjev, vendar nujno dopolni hidroenergije.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Tovarna barv in lakov

Specializirana za proizvodnjo najsodobnejših zasnovanih sredstev za potrebe industrije in široke potrošnje. Najnovejše za pomoč — avtomobilistiko — les — gradbeništvo in ostale veje lahke in težke industrije — antikorozivna zaščita — zaščita proti kemikalijam — atmosferskim razmeram in različnim mehničnim in kemičnim vplivom. ZAHTEVAJTE PROSPEKTE, NAVODILA, NASVETE IN TEHNIČNO POMOČ!

DELAVSKO ENOTNOST BEREJO ČLANI VSEH DELOVNIH KOLEKTIVOV, ZATO VAM OGLAS V DELAVSKI ENOTNOSTI ZAGOTAVLJA USPEH

REZERVIRANI STOLPEC

Bajram Bajrami

delavec iz Kosovske Mitrovice

● Mestni sindikalni svet vam je dal denarno pomoč. Koliko časa že ne delate več in kaj boste storili sedaj? Nameravate ostati tu v Ljubljani, ali si boste skušali najti delo kje drugje?

Kje drugje? Dela ni! 21. junija smo zaključili z gradnjo stolpca v Šiški. Pri gradbenem podjetju Stavbenik me niso več potrebovali.

Ta čas »fušam«. Pomagam privatnikom, ki si grade hiše. Sedaj pa je še tega dela zmanjkalo. Preveč rok je, ki ponujajo svoje usluge. Pred nekaj meseci sem imel še plačo, 50.000 starih dinarjev sem dobil vsak mesec in imel sem stanovanje. Sedaj pa stanujem nekaj dni pri tem prijatelju, potem gostujem nekaj dni pri drugem, tako jel Včasih prebijem noč tudi na železniški postaji!

Štiri leta že delam v Sloveniji. Bil sem v službi pri Gradbenem podjetju Megrad, Komunalnem podjetju Rast in v Kemični tovarni Moste.

Ce do zime ne bom našel dela, bom šel domov. In kaj bom delal doma? Ne vem! Zemlje imajo starši premalo, da bi mogli preživljati še mene, ko pa sem jim vsa ta leta še sam moral pošiljati pomoč. Morda bom pomagal sosedom, morda bom našel kakšno službo, ne vem...

Žarko Dokić

uslužbenec iz Osijeka

● Prišli ste po denarno pomoč na Mestni sindikalni svet v Ljubljani. Koliko časa ste že brez dela in kje ste ga vse že iskali?

Po pomoč sem prišel, da. Žalostno je to. Vsega imam v žepu 142 starih dinarjev. V Zagrebu sem dobil denar za vozni listek do Ljubljane. Zjutraj ob treh sem pripotoval z vlakom, tako sem vsaj eno noč prebil pod streho.

Se lani sem bil pomočnik upravnika v Skladiščih in pristanišču Osijek. Slabo poslovanje, reforma, skratka dobili smo prislilnega upravnika. Ta nas je odpustil vse: od direktorja do snažilke. Nekaj časa sem bil brezposeln, pomagal sem ljudem po hišah, temu sem nacepil dru, onemu sem zopet pomagal na hiši. Maja in junija sem delal kot delavec v Rečno transportnem podjetju v Osijeku, potem se je končala sezona in krenil sem na pot.

Doma sem pustil ženo in dva otroke. Brez sredstev za preživljanje so ostali, le domači sindikalni svet jim daje mesečno podporo 5000 starih dinarjev. Zemlje pa imam ravno toliko, da ne dobivam podpore Zavoda za zaposlovanje delavcev. Vzeti pa je ne mara nihče, brezplačno sem jo že ponujal, pa je nihče ne mara.

Tu v Ljubljani nisem našel dela, morda ga bom na Reki, v Splitu, Dubrovniku?

Ahmed Aljčajić

delavec iz Bihača

● Mestni sindikalni svet v Ljubljani vam je odklonil denarno pomoč. Zakaj?

Niso mi dali pomoči, pa jo potrebujem in to še kako! Obljubili so mi, da bom dobil denar jutri, le sindikalno knjižico moram prinesiti s seboj.

Iz podjetja sem odšel kar tako, brez vsega. Z rešilnim avtomobilom so me odpeljali. Delal sem kot sezonar pri gradbenem podjetju Bežigrad. Mešal sem malto, delal fasade in postavljal ter podiral opornike. Pa se je eden podrl in me udaril po hrbtu ter poškodoval po nogi. Dolgo časa sem ležal v bolnišnici, 100 injekcij sem dobil, preden so me odpustili.

Sedaj sem zdrav, častna beseda, za vsako delo lahko primem. Dela pa nikjer ne dobim! V Sloveniji sem že od leta 1963. Kje vse sem že delal: v Škofji Loki in pri Komunalnem podjetju »Tlak« v Ljubljani pa sem bil najdlje. Dober delavec sem, Gradbeno podjetje »Tehnik« iz Škofje Loke me je celo poslalo v Skopje, ko je bil tam potres!

SEJA OBSS RADOVLJICA:

Nagrajevanje vezati na uspeh podjetja

● Osební dohodki se morajo gibati v skladu z delovno storilnostjo in življenjskimi stroški ● Mladim generacijam je treba dati perspektivo

Ko je občinski sindikalni svet v Radovljici minuli teden razpravljajl o rezultatih gospodarjenja v radovljiški občini v prvi polovici letošnjega leta, o gibanju osebnih dohodkov zaposlenih in o gibanju zaposlenosti, so njegovi člani povzeli približno takšnele zaključek: ni vzroka za kakšno posebno zadovoljstvo, ni pa tudi vzroka za kakršenkoli pesimizem. Gospodarstvo radovljiške občine se prilagaja zaostrenim pogojem poslovanja, in to seveda rojeva določene težave, ki pa niso takšne, da jih s povečanimi prizadevanji in z načrtnejšo gospodarsko politiko ne bi mogli obvladati.

Osnovo za razpravo o omejenih vprašanjih je občinskemu sindikalnemu svetu dala analiza, ki jo je izdelala nje-gova posebna tričlanska komisija. Ta analiza pa je pokazala naslednje: da se je celotni dohodek družbenih podjetij v radovljiški občini v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečal za 7 odstotkov, da pa je istočasno neto dohodek zaradi povečane amortizacije in nekaterih drugih prispevkov bil zmanjšan za 1 odstotek, ostane dohodka za sklade pa se je v istem obdobju zmanjšal za 28 odstotkov. Istočasno s tem pa so se neto osebni dohodki povečali nasproti lanskemu prvemu polletju za 14 odstotkov, medtem ko je odstotek nezaposlenih v radovljiški občini padel od 2,02 v februarju na 0,86 v juniju letošnjega leta.

PRILAGAJANJE ZAOSTRENIM POGOJEM GOSPODARJENJA

Seveda pa omejeni podatki odražajo samo povprečja in ni ne povedo niti o tem, kako so se odrezale posamezne veje gospodarstva, niti o tem, kakšen uspeh so dosegli posamezni delovni kolektivi. Naj s tem v zvezi omenimo samo to, da lanskotno raven celotnega dohodka niso dosegla gradbena podjetja in gozdno gospodarstvo, da ga je KZ Jelovica komaj za malenkost presegla, medtem ko ga je gostinstvo presseglo za 7 %, obrtna podjetja za 8 %, industrija za 9 %, trgovina za 16 %, komunalna podjetja pa za 29 %. Med podjetji je v vsakem pogledu najboljše rezultate zabeležil Elan. Spremenjene pogoje gospodarjenja niso vsi delovni kolektivi začutili enako močno in od tod kajpak — mimo drugega seveda — tudi različni uspehi njihovega gospodarjenja v letošnjem prvem polletju. Člani občinskega sindikalnega sveta so trezno in preudarno go-

vorili o problemih podjetij, v katerih delajo:

● Veriga Lesce: Lani smo ukinitili žebeljarno, ker je postala žica dražja, kot pa smo lahko prodajali žeblje, ki smo jih iz nje izdelovali. Izpadla nam je tudi proizvodnja v kovačnici, ker nimamo ustreznih strojev. S prodajo vijačnega blaga nimamo problemov, pač pa imamo probleme s prodajo verig. Težave nam povzročajo predvsem majhna naročila, majhne serije, ki zmanjšujejo našo konkurenčnost. Kljub vsem tem težavam smo povečali izvoz na Zahod, zaskrbljuje pa nas dejstvo, da v bližini Sarajeva gradijo podobno tovarno, kot je naša — in to v času, ko niti mi ne moremo zagotoviti prodaje svojih izdelkov. Res je, da je število zaposlenih pri nas padlo v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta za 10 %, vendar pa gre pri tem v glavnem za zmanjšanje števila režijskih de-

lavcev, ki smo jih imeli zelo veliko. Režijcem smo ponudili delo v proizvodnji in nekateri so ga sprejeli, drugi pa ne. Odpuščali nismo nikogar, kdor je odšel, je odšel od nas po svoji volji. Tudi nove delavce zaposluje — res pa je, da samo kvalificirane.

● Vezena Bled: Celotni dohodek smo v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta povečali za 16 %, v istem času pa so naši povprečni osebni dohodki padli za enak odstotek — za 16 %, to se pravi od lanskeoletnih 86.800 S-din na letošnjih 71.000 S-din. Upoštevati pa moramo, da smo lani v tem času imeli izredno konjunkturo naših izdelkov, s katero se letos ne moremo več pohvaliti. Konkurenca je močna in zato zaostrovanje vprašanje storilnosti in strokovnosti ter dajemo več za modernizacijo proizvodnje.

● Almira: Glede celotnega dohodka smo letos v prvem polletju za 11 % na slabšem kot v istem času lani, znižali pa so se nam tudi povprečni osebni dohodki — z lanskeoletnih 85.900 na letošnjih 70.900 S-din. Dejstvo je pač, da se moramo boriti s hudo konkurenco ostalih trikotarjev, lani pa smo imeli izredno dobre tržne pogoje. Nova politika kreditiranja, nov izvozni režim, povečana konkurenca — vse to so vprašanja, s katerimi se moramo spoprijeti: prisiljeni smo delati manjše serije, več kot nekda-

moramo dajati za reklamiranje naših izdelkov, vse to pa seveda vpliva na rezultate našega poslovanja.

STIMULIRATI KOMERCIJALNOST IN ANALITIKE

O gospodarskih rezultatih radovljiških delovnih kolektivov bo govora tudi na delovnih konferencah njihovih sindikalnih podružnic; to je bil eden izmed zaključkov OBSS Radovljica po razpravi o polletnih rezultatih gospodarjenja. Člani sveta so sprejeli predloženo analizo gospodarjenja, komisiji, ki jo je izdelala, pa so naročili, naj čimprej izdela tudi predlog za nagrajevanje posameznih služb v podjetjih in ga predloži sindikalnim podružnicam. Plenum OBSS Radovljica je sprejel zaključek, da se morajo osebni dohodki gibati v skladu z delovno storilnostjo in življenjskimi stroški, hkrati pa je priporočil, naj se nagrajevanje vodilnih kadrov čimbolj veže za uspeh podjetij, v tem okviru pa še posebno nagrajevanje komercialnega kadra in analitikov za razprodajo zalog in čimboljše programiranje razvoja. Tej nalogi — programiranju razvoja — mora po mnenju radovljiških sindikatov posvetiti vso pozornost tudi občinska skupščina, saj morajo mladi ljudje vedeti, kakšne so perspektive za njihovo zaposlitev.

MILAN POGAČNIK

ZAPISEK S PLENUMA RO SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE

Bolj kot kdajkoli potrebujemo MOČAN SINDIKAT

V sklopu priprav na občni zbor RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije, ki bo 19. decembra v Ljubljani, so na zadnjem plenumu republiškega odbora tega sindikata razpravljali o analizi ankete, s katero so med člani 71 večjih sindikalnih podružnic poizvedeli za mnenja in stališča o delu in vlo- gi sindikata v njihovih delovnih organizacijah.

Plenum je ugotovil, da omenjena analiza razkriva nekatere zelo zanimive podatke, obenem pa daje tudi zelo dragocene napotke za nadaljnje delo sindikatov v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji.

Tako 43 odstotkov vseh odgovorov pohvalno ocenjuje tisti del aktivnosti njihovih podružnic, ki je usmerjen v razreševanje organizacijskih, proizvodnih in drugih nalog delovnih organizacij. Kar 51 odstotkov anketiranih je prepričanih, da sindikat vsaj denarno, če drugače ne more, v stiskah pomaga svojemu članstvu. Sodeč po podatkih ankete v dveh petinah delovnih organizacij, ki jih združuje RO sindikata kmetijcev, tudi osnovne organizacije redno sodelujejo pri razpravah o interni zakonodaji podjetij in o stanovanjski problematiki svojih članov. Zato pa toliko bolj preseneča podatek, da le četrtina anketiranih meni, da sindikat aktivno podpre reševanje pritožb delavcev, kadar do tega seveda pride. Še nekoliko slabše pa je, kadar gre za spremljanje in ocenjevanje dela samoupravnih organov. »S tem se sindikalne podružnice odločno premalo ukvarjajo,« je v svo-

jem odgovoru napisal eden od anketiranih. S takim stališčem se je, jasno, strinjal tudi plenum RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije.

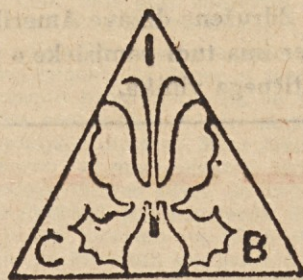
Takšna mnenja o dosedanjem delu sindikata seveda pogosto tudi odgovore na vprašanje, kakšno vlogo naj bi po- sledj odigral sindikat med delavci kmetijstva, živilske in tobačne industrije. Predvsem več kot 70 odstotkov vseh anketiranih meni, da je sindikat potrebnejši, kot je bil kdajkoli v preteklosti. Moral pa bi se več ukvarjati s problemi zaščite članstva (reševanje socialnih problemov, prehrana, pomoč članstvu, stanovanjske zadeve, rekreacija, aktivnost pri reševanju pritožb delavcev itd.), za kar se zavzema 48 odstotkov vseh odgovorov. Ob tem, ko naj bi se sindikat v prihodnje bolj konkretno tudi znotraj delovnih organizacij ukvarjal s problemi samoupravljanja in jih pomagal

razreševati, približno 43 odstotkov anketiranih zahteva, da mora sindikat z lastnimi stališči v prihodnje bolj odločno poseči tudi v razreševanje konkretnih gospodarskih, kadrovskih in drugih problemov posameznih delovnih organizacij.

To, kar omenjamo, so le nekateri bistvenejši podatki iz ankete mnenj in stališč članstva RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije. Plenum RO je ob analizi še drugih dejstev in podatkov zlahka ugotovil, da članstvo zelo veliko pričakuje od svoje organizacije. Predvsem pa gre po mnenju članov sindikata za to, da je tudi od aktivnosti sindikalnih podružnic odvisno, kakšne proizvodne in poslovne uspehe bodo dosegli posamezni kolektivi in kakšen bo, na podlagi teh rezultatov, materialni položaj zaposlenih.

Druga ugotovitev, ki jo to- krat le na kratko omenjamo, pa je ta, da so sedanje organizacijske oblike in vsebina dela sindikalnih podružnic v večini primerov zastarele ali celo preživele, saj klasično sklicevani in vodeni sindikalni sestanki očitno ne pomenijo tiste oblike, ki bi ugodila članom in interesom članstva. Zaradi tega bodo morali v sindikalnih podružnicah razmisliti o drugih, sodobnejših, predvsem pa bolj elastičnih oblikah dela. Dolgotrajno »sejanje« se mora umakniti krajšim, zato pa plodnejšim razpravam.

-mG

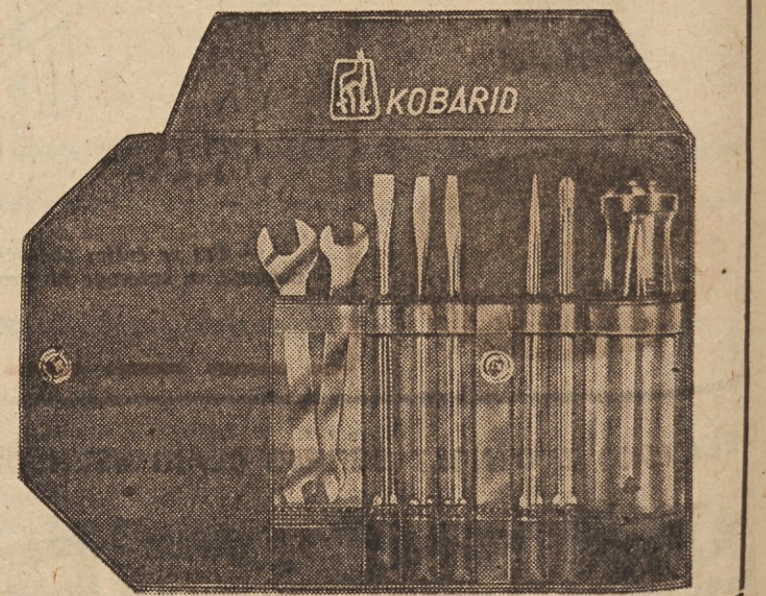
ČIB BOVEC

KVALITETNO POSTELJNO PERILO

NAJMODERNEJŠE ROČNO ORODJE ZA VSAKEGA VOZNIKA

Vsestransko uporabno tudi v gospodinjstvu in pri drugih hišnih opravilih

Vezanine

Tovarna
čipk, vezenin
in rokavic
BLED

IZDELUJE:

- strojno klekljane čipke in strojne vezanine
- vse vrste ženske konfekcije
- damske rokavice iz sintetičnih materialov, kombinirane s čipkami

Vse svoje izdelke vam nudimo po konkurenčnih cenah
V MODERNO UREJENI TRGOVINI NA BLEDU,
LJUBLJANSKA CESTA 8

OD VSEPOVSOD

● KRANJ:

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta v Kranju so se v ponedeljek začele letne sindikalne športne igre. Za to obliko dela sindikalnih podružnic so se na občinskem sindikalnem svetu odločili, da bi bolj poživili rekreativno dejavnost v delovnih organizacijah. Letos se je za tekmovanja, ki jih odslej naprej organizirajo, prijavilo 15 sindikalnih podružnic iz kranjskih delovnih organizacij. V prvih letih sindikalnih športnih igrar v Kranju bo letos tekmovalo okrog 300 članov delovnih kolektivov. Na občinskem sindikalnem svetu pa pričakujejo, da se bo v prihodnjem letu prijavilo še več delovnih kolektivov.

● NOVA GORICA:

V počastitev 20. obletnice priključitve Primorske k Jugoslaviji in za občinski praznik je sindikalni svet v Novi Gorici organiziral nogometni turnir. Na turnirju so sodelovale nogometne ekipe Gostola, Podjetja za popraviljanje voz in strojev, Doma šolskih centrov iz Nove Gorice ter Iskre iz Šempetra. Pokal zmagovalca je dobila ekipa iz Gostola iz Nove Gorice. Vse ekipe pa so dobile diplome in po eno nogometno žogo kot spodbudo za nadaljnjo krepitev športne dejavnosti v delovnih kolektivih.

● JESENICE:

Strokovni šoli železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah, to sta poklicna industrijska in tehnična srednja šola, letos nista imeli toliko vpisa kot prejšnja leta. Letos ima prvi razred le 4 oddelke, medtem ko so jih pred leti imeli tudi po 10. Zanimivo pa je, da se na razpis za talilniški oddelek ni prijavil nihče, čeprav so izšolani topilci martinarni perspektivno najbolj potrebni.

● ROGAŠKA SLATINA:

Rogaški steklarji so si utrlj pot na tuja, celo ameriška tržišča. Ze sedaj izvažajo steklarna Boris Kidrič blizu 60 % celotne svoje proizvodnje. Kljub zmanjšanemu številu zaposlenih — za nekaj nad 3 % v primerjavi z lanskim letom — so dosegli v primerjavi z lanskim prvim polletjem 49,5 % plačane realizacije. Tudi v skladi podjetja so lahko v letošnjem letu vložili kar 42 % več kot v lanskem prvem polletju. Število članov kolektiva se je zmanjšalo zaradi odhoda mladih fantov k vojakom, nekaj delavcev pa je samih zapustilo tovarno. Sedaj je v Steklarni zaposlenih nekaj nad 1000 ljudi, njihovi dohodki pa se gibljejo med 100 in 200 tisoč starih dinarjev mesečno.

● BREŽICE:

Letošnje športno tekmovanje, ki ga organizira brežiški občinski sindikalni svet, bo že osmo. Udeležba je vsako leto bolj množična in s sodelovanjem delovnih kolektivov je komisija za rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu zelo zadovoljna. Razglasitev rezultatov in slavnostna razdelitev pokalov in diplom ter priznanj bo 28. oktobra, ko Brežice praznujejo svoj občinski praznik.

SEJA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA

SPREJET OSNUTEK PROGRAMA DELA

Minuli petek so člani predsedstva Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva sprejeli osnutek programa dela Republiškega odbora za razdobje do meseca junija 1968.

Člani predsedstva so o programu razpravljali le načelno, podrobneje pa bodo razčlenili program šele sveti sorodnih panog Republiškega odbora, ki so bili ustanovljeni tudi s tem namenom.

V letošnjem in tudi še v prihodnjem letu bo Republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva posvetil precejšnjo pozornost problematiki zaposlovanja v SR Sloveniji, vprašanjem v zvezi s prisilnimi upravami v delovnih organiza-

cijah ter razvijanju integracijskih procesov.

Predsedstvo Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva bo na svojih sejah, posebnih posvetovanjih z osnovnimi organizacijami, občinskimi odbori ali sveti Republiškega odbora zavzemalo stališča zlasti o vprašanjih posameznih zakonskih rešitev sistemskih značaja in še posebej do sprememb, ki jih pripravljajo v zdravstvenem in socialnem zavarovanju.

O podrobnostih programa dela Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva bomo poročali v prihodnji številki, ko bodo že znani zaključki s posvetovanja predsednikov svetov sorodnih panog.

Pravna posvetovalnica DE

■ VPRAŠANJE:

Po vsebini sklepa o prenehanju dela brez moje privolitve z dne 13. 6. 1967 mi preneha delo po poteku odpovednega roka dne 30. 9. 1967, in sicer zaradi tega, ker se je: »izpopolnila organizacija dela, delovni proces — delovni postopki«. Bil sem pričan, da je obrazložitev sklepa v redu, dne 31. 8. 1967 pa sem zvedel, da se organizacijska struktura podjetja ni spremenila po postopku, ki ga določa statut za sprejem splošnih aktov (ni bilo javne razprave po zborih obratnih delavskih svetov, temveč se je o novi organizaciji sklepalo le na seji delavskega sveta). Ali lahko glede na to, da sem za to šele sedaj zvedel, predlagam obnovo postopka in razveljavitev odločbe o prenehanju dela? Ko sem prejel sklep o prenehanju dela se nisem pritožil, ker sem mislil, da je bil izdan v skladu z zakonitimi določili.

I. N., Slovenske Konjice

Po dosednji praksi bi lahko predlagali obnovo postopka le v primeru, če bi bila v splošnih aktih delovne organizacije obnovo postopka predvidena, in sicer pod pogoji in na način, kot bi to splošni akti določali. Seveda pa ni nobene ovire, da ne bi mogli tudi v primeru, da splošni akti obnove postopka ne predvidevajo, vseeno predlagati pri pristojnih organih delovne skupnosti obnovo postopka. Takšnemu predlogu bi delovna skupnost tudi lahko ugodila, če bi spoznala, da je utemeljen. V vašem primeru je bil res kršen statut podjetja s tem, da so bili splošni akti spremenjeni mimo določil statuta. Če bi ta bili splošni akti spremenjeni mimo določil statuta, da je utemeljen, razlog uveljaviti pravdočasno in na tej podlagi zahtevati razveljavitev odločbe, bi bilo treba vaše zahteve ugoditi. Zahteva za obnovo postopka pa v tem primeru ni dovolj utemeljena. Delavec, ki misli, da so s kakšno odločbo delovne skupnosti kršene pravice, mora začeti postopek za uveljavljanje svojih pravic v določenih rokih in takoj, glede na določila splošnih aktov in statuta, presoati, ali je sklep zakonit ali ne. Dejstva, ki jih navajate, niso takšna, da zanje ne bi mogli zvedeti v času, ki ste ga imeli na razpolago za ugovor na delovno skupnost ali za delovni spor pred sodiščem. Takoj po prejemu odločbe o prenehanju delovnega razmerja bi morali ugotoviti, ali je bila odločba sprejeta zakonito ali ne in nato uporabiti pravna sredstva, ki so vam bila na razpolago.

M. STUPAN

POČITNIŠKA SKUPNOST

alpe adria

PRI MESTNEM SINDIKALNEM SVETU V LJUBLJANI

■ VSAKO SOBOTO DVODNEVNI AVTOBUSNI WEEKEND IZLET

Ljubljana—Kranjska gora—Belopeška jezera—Trbiž—Predil—Bovec—Soča—Vrščič—Mežakla—Ljubljana

Sobota, 1. dan:

Odhod iz Ljubljane ob 7. uri izpred Turističnega biroja Ljubljana-transporta, Trdinova 3. — V Kranjski gori krajši postanek in topla malica. Nadaljevanje poti do Belopeških jezer — enourni počitek. — Trbiž — ogled znamenitosti, nato prosto. — Krajši postanek na Predilu 1.156 m. — Bovec — ogled zgodovinskih znamenitosti iz prve svetovne vojne. V Soči — večerja, prenočišče.

Nedelja, 2. dan:

Po zajtrku nadaljevanje poti do Vrščiča, postanek, nato do Mežakle, kjer bo kosilo. Povratek v Ljubljano zvečer.

Cena aranžmaja 75,00 N-din na osebo.

■ DVODNEVNI AVTOBUSNI WEEKEND IZLET

Ljubljana—Nova Gorica—Stara Gorica—Udine—Trbiž—Kranjska gora—Mežakla—Ljubljana.

Sobota, 1. dan:

Odhod iz Ljubljane ob 6. uri izpred Turističnega biroja Ljubljana-transporta, v Trdinovi 3. — Vožnja preko Postojne, Vipave, Ajdovščine in Nove Gorice do državne meje. Po obmejnih formalnostih nadaljevanje poti do Stare

Gorice in Vidma. Popoldne odhod proti Trbižu, kjer bo daljši postanek. — Proti večeru prihod v Kranjsko goro. Večerja, prenočišče.

Nedelja, 2. dan:

Zajtrk. Popoldne je namenjeno sprehodom. Okoli 11. ure odhod na Mežaklo, kjer vas čaka kosilo. — Popoldne prosto, proti večeru povratek v Ljubljano.

Cena aranžmaja na osebo 85,00 N-din.

Cene navedenih aranžmajev so skalkulirane za odhod iz Ljubljane. Če pa bi kolektiv želel prevoz do Ljubljane, vam ga lahko organiziramo.

PRIJAVITE SE DO VSAKEGA PETKA DO 12. URE NA UPRAVI POČITNIŠKE SKUPNOSTI »ALPE-ADRIA«, LJUBLJANA, MASARYKOVA 44, TELEFON 310-264.

■ PREŽIVITE PRIJETEN KONEC TEDNA V NASIH DOMOVH PO NAJNIZJŠIH PENZIJSKIH CENAH:

V Kranjski gori v Domu pri mlinu, na Mežakli, Dom Alpe-Adria v Soči, v Trenti Dom Razor in Soča po 22.—N-din! Na Belem križu nad Portorožem za 22.—N-din,

v Portorožu, Vojkov dom za 28.—N-din,

v Poreču, Dom Alpe-Adria za 23.—N-din (do 1. oktobra),

v Selcah pri Crikvenici, Dom Alpe-Adria za 23.—N-din.

■ PODJETJA, USTANOVE!

Če iščete primerne prostore v mirnem kraju za seminar, konferenco ali posvetovanje, ki ga boste priredili, potem se obrnite na Počitniško skupnost Alpe-Adria, Masarykova 44. Na voljo vam je Vojkov dom v Portorožu s 70 prenočišči, restavracijo z dobro kuhinjo in konferenčno dvorano.

NEKAJ UGOTOVITEV S POSVETOVANJA S PREDSEDNIKI SINDIKALNIH PODRUŽNIC O IZVAJANJU STALIŠČ 5. PLENUMA MESTNEGA SINDIKALNEGA SVETA LJUBLJANE

Prizadevna podjetja žanjejo uspehe

Na posvetovanju s predstavniki 21 sindikalnih podružnic o izvajanju stališč 5. plenuma ljubljanskega Mestnega sindikalnega sveta, ki je razpravljal o nalogah ljubljanskih sindikatov pri uresničevanju sedanje faze gospodarske reforme, smo želeli ugotoviti predvsem naslednje:

● Kakšen je ekonomski položaj industrijskih delovnih organizacij v 1. polletju letos v primerjavi z enakim obdobjem lani?

● Kakšna je orientacija v delovnih kolektivih glede politike zaposlovanja za prihodnje obdobje?

● Kako je z izpolnjevanjem obveznosti nekaterih delovnih organizacij do financiranja srednjega strokovnega šolstva?

● Kako je z aktivnostjo sindikalnih podružnic?

V prikazu ekonomskega položaja 21 ljubljanskih industrijskih delovnih organizacij se bomo omejili le na nekatera osnovna pokazatelja. Celotni dohodek za letošnje prvo polletje v teh delovnih organizacijah se je v primerjavi z enakim obdobjem lani, razen v Zimi in Teolu, kjer je za 11 ozir. 17 % manjši, povečal od 3—20 %. Pri tem so se najbolj izkazala podjetja Vega, Kovinska Ig, JUB Dol, Plutal in Lek.

Skladi omenjenih podjetij kažejo rahlo tendenco upadanja, čeprav lahko ugotovimo, da je od 21 delovnih organizacij tudi 7 takih, ki so sklade povečale. Med njimi so JUB iz Dola, kjer so povečali sklade v primerjavi z enakim obdobjem lani za 88 odstotkov, Kovinska Ig jih je povečala za 13 % in Elektro Ljubljana okolica za 30 %. Pri drugih podjetjih, ki so jih obiskali predstavniki mestnega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva, pa se delitveno razmerje vztrajno spreminja v korist osebnih dohodkov. Od 21 delovnih organizacij so namreč le 3 take, to so Color iz

Medvod, Ilirija iz Ljubljane in JUB iz Dola, ki imajo delitveno razmerje v korist skladov. V drugih podjetjih pa osebni dohodki naraščajo, pa čeprav v mnogih primerih niso odraz povečane produktivnosti in jih v glavnem povečujejo na račun zmanjševanja skladov. Povprečni osebni dohodki v 21 delovnih organizacijah se gibljejo v razponu od 35 tisoč starih dinarjev v Torbici pa do 121 tisoč starih dinarjev v Leku. V največ delovnih organizacijah imajo osebni dohodki v razponu od 80 do 100 tisoč starih dinarjev. Razponi med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki pa se gibljejo od 1:3,5 (Indos, Totra) do 1:5,5 (Tonosa). Pri tem je značilno, da v nekaterih primerih napovedujejo še povečanje teh razponov. Predstavniki 21 sindikalnih podružnic so izrekli precej kritike na račun slabo izoblikovanih sistemov delitve osebnih dohodkov in pri tem še posebej poudarili zahtevo za uvedbo nagradnega po delu v strokovnih službah, najbolj velja to za komercialne, ki za zdaj v večini primerov niso udeleženi

ne neposredno na ustvarjenem dohodku.

VELIKE ZALOGE

Zaloge se gibljejo še vedno v relativno visokih številkah in znašajo v posameznih delovnih organizacijah od količine enotedenske pa do količine dvo in večmesečne proizvodnje. Pri tem je značilno, da se povečanje zalog nanaša v glavnem na gotove izdelke, medtem ko je pri surovinah in polizdelkih, razen v tovarni Ilirija, opaziti rahlo zmanjševanje zalog. Največ zalog imajo tovarna Ilirija v vrednosti 1 milijarde, Indos v vrednosti 850 milijonov, Rašica 550 milijonov, Iskra-aparati 1 milijardo 300 milijonov in Modna oblačila v vrednosti 2 milijard starih dinarjev. Seveda pa lahko naštejemo tudi nekaj takih podjetij, ki so zaloge zmanjšala ali pa jih obdržala na enakem nivoju kot lani. Mednje sodijo Avtomontaža, Vega, Color iz Medvod, Kovinska Ig, Tonosa in druga.

BREZ VEČJH ODPUSTOV

V zvezi z zaposlovanjem lahko ugotovimo, da v večini ljubljanskih delovnih organizacij ne predvidevajo večjih odpustov, prav tako pa ne nameravajo sprejeti novih delavcev. Na vprašanje o združevanju sredstev za odpiranje novih delovnih mest v okviru posebnih družbenih skladov se je precej predsednikov sindikalnih podružnic izrazilo pritrdilno — čeprav po našem prepričanju to ne more biti perspektiva. Rešitev vprašanja brezposelnosti je nedvomno v gospodarski ekspanziji, v vključevanju v mednarodno delitev dela, v povečanju akumulativnosti delovnih organizacij itd.

POSEBNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

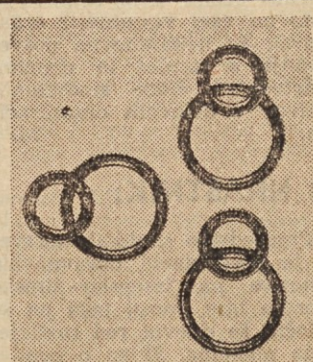
Glede financiranja srednjega strokovnega šolstva smo lahko ugotovili v večini primerov pripravljenost delovnih organizacij, da poravnajo svoje obveznosti za letos. Sindikalne podružnice oziroma njihovi izvršni odbori so imeli v tem pogledu precej zaslug. Zabeležili smo celo primere v Elektro Ljubljana-okolica, ko se je delavski svet sestal na zahtevo IO sindikalne podružnice in odbor sredstva za izobraževanje. Izrečeno je bilo tudi nekaj kritike na sedanji sistem zbiranja sredstev za strokovno šolstvo, ker le-ta prizadeva zlasti tiste delovne organizacije, ki imajo lastne strokovne šole in mednje sodi tudi ljubljanska Vega. Brez izjeme pa so predsedniki sindikalnih podružnic podprli zamisel o ustanovitvi posebne

izobraževalne skupnosti za strokovne šole.

AKTIVNOST SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Ob koncu naj ugotovimo še, da postaja aktivnost sindikalnih podružnic v sedanjih pogojih samouprave in še posebej izvajanja gospodarske reforme nepogrešljiv dejavnik. Prizadevanja sindikalnih podružnic ne gredo toliko v smeri vmešavanja v razne poslovne in tehnično-tehnološke zadeve, kot gredo ta prizadevanja v smeri za ustvarjanje takšnih medsebojnih odnosov, ki bodo omogočili polno uveljavljanje delavskega samoupravljanja in vsakega delavca posebej. Vse bolj je poudarjena zaščitna vloga sindikata, pri čemer ugotavljamo, da jo ponekod še zmeraj napadno pojmujejo. Pri nekaterih namreč opazamo hotenje, da skušajo ponekod spraviti skrb za ozimnico, turizem, zabavo in podobno, kar je v dejavnosti sindikalnih podružnic zelo močno zastopano, kar pod zaščitno vlogo sindikata. Mnogo manj pa je zaščitna vloga sindikata v podružnicah opredeljena, kadar gre za primere šikaniranja delavcev, nepravilnega odpuščanja, neustreznega sistema delitve itd.

FRANC SLADIČ

Veletrgovina

Ljubljana, Bežigrad 6

vas vabi, da izberete iz sortiranih zalog:

Usnje, tesnila, potrebščine za sedlarje, čevljarje, tapetnike, gumijevce, gumo v ploščah in palicah, gumijevce profile, kladiva in porokna jermena, transportne trakove, pnevmatike in ostale gumijevce izdelke, tehnični tekstil, klobučevino, luto, vrvarske izdelke, polirne diske, dekorativne tkanine in vrvice, zaščitne obleke, predpasnike, pokrivala, čelade, maske, očala, rokavice, obuvila, čitnike, plastične mase za predelavo, lučur, vinil, vinaz, ultrapas, stragul, plastične mase, gumo in usnje, barve in lake, usnjeno, tekstilno, plastično in kovinsko galanterijo, jalsne, računske, frankirne, enilgovoške, razmnoževalne in vtisne stroje ter teleprinterje, opremo za gostinstvo, pekarniško opremo in opremo za mlinsko industrijo.

KUPON za pravno posvetovalnico DE

STIKI S TUJINO

SODELOVANJE MARIBORSKIH
IN AVSTRIJSKIH SINDIKATOV

Na občinskem sindikalnem svetu Maribor so se ob obisku sekretarja deželnega sindikata tekstilnih, oblačilnih in usnjarskih delavcev iz Avstrije dogovorili, da si bo skupina 40 delavk iz trikotarne tovarne »Altman« iz Leobna ogledala tekstilno tovarno v Mariboru. Avstrijske delavke bodo obiskale MTT konec septembra ali v začetku oktobra. V zameno pa so mariborski sindikati sprejeli povabilo za povratni obisk — ogled tovarne »Humanic« v Gradcu, ki ga bodo organizirali v oktobru.

OBISK PROSVETNIH DELAVCEV
IZ MADŽARSKE

Na dnevu prosvetnih delavcev, ki ga organizira občinski odbor družbenih dejavnosti v Mariboru dne 7. oktobra, bo sodelovala tudi 4-članska delegacija prosvetnih delavcev iz Zupanje Zalaegerszeg. Štirinajstega oktobra pa bosta obisk vrnila folklorna skupina KUD Študent iz Maribora ter mešani pevski zbor Angel Besedenjak, ki bosta gostovala v Zupaniji Zalaegerszeg.

SLOVAŠKI DELAVCI NA OBISKU
V KROPI

Prijateljski stiki med delovnim kolektivom tovarne Plamen Kropa in sorodnim podjetjem vijačne industrije iz Zdanic blizu Brna na Slovaškem trajajo že od aprila letos. Tedaj se je namreč v Zdanicah mudila skupina predstavnikov Plamena skupaj z komornim pevskim zborom Stane Žagar iz Kroke. Pred dnevi pa so se mudili delavci iz Zdanic ter njihov pevski zbor z godbo na pihala v Kropl. Gostje iz Českoslovaške so v kropskem kulturnem domu priredili zanimiv in pester kulturni večer. Po kulturnem sporedu so se predstavniki obeh kolektivov sešli na družabnem večeru. V skladu z ustvarjenimi ploslovnimi in kulturnimi stiki, ki jih vzdržujeta oba delovna kolektiva, sta v razdobju pčlega pol leta izmenjali obiske delegaciji obeh podjetij.

MEDMESTNO POSVETOVANJE SINDIKALNIH SVETOV

Utrjevati delo sindikalne podružnice

(Nadaljevanje s 1. strani)

Minuli teden je bilo v Ljubljani tradicionalno dnevno medmestno posvetovanje sindikalnih svetov na temo: Sindikati v sedanjih pogojih samouprave. Razen predstavnikov ljubljanskega Mestnega sindikalnega sveta, ki je bil tudi organizator posvetovanja, so se tega posvetovanja udeležili še predstavniki mestnih sindikalnih svetov Beograda, Zagreba, Sarajeva, Skopja, Titograda in Prištine ter predstavniki občinskega sindikalnega sveta iz Novega Sada. Posvetovanje je minilo v delovnem vzdušju. Mimo uradnih sestankov se je zvrstila vrsta pogovorov, v katerih so predstavniki sindikatov glavnih mest naših republik in avtonomnih pokrajin izmenjali bogate izkušnje s področja sindikalnega dela tudi v »neuradnem delu« posvetovanja, bodisi pri večerji ali kosilu, ali v avtobusu na poti v Bohinj, kjer je bil zaključek posvetovanja. Zavoljo odmerjenosti prostora bi težko strnili vse misli, ki so bile izrečene na tem delovnem dogovoru. Zategadelj se omejimo le na najbistvenejše, ki so prav gotovo odraz sedanje aktivnosti sindikatov glavnih mest naših republik in avtonomnih pokrajin.

ENOTNA STALIŠČA

Nedvomno je bila osrednja točka posvetovanja zelo tehtno in dobro pripravljeno poročilo Rudija Bregarja, predsednika Mestnega sindikalnega sveta Ljubljane, okrog katerega se je razvila dokaj plodna razprava. Vsi udeleženci posvetovanja so namreč podprli stališča ljubljanskega Mestnega sindikalnega sveta.

»Po našem mnenju je izredno pomembno, da preko sindikalne organizacije, ki naj predstavlja družbeno politično moč kolektiva, v tem trenutku politično delujemo med članstvom, da ga ne bi trenutne težave in zaostritve zmedle, pasivizirale in odrinile od osnovnega smisla in ciljev reforme, ki so življenjskega pomena za delovne ljudi.« je še posebej poudaril Rudi Bregar. »Izvršne odbore sindikalnih podružnic poslednje usmerjamo v to,« je nadaljeval, »da zahtevajo od vodstev podjetij, da s gospodarskega in strokovnega stališča realno ugotovijo, v kakšnem položaju je njihovo podjetje, kakšna je perspektiva in kaj vse je potrebno storiti za to, da se uvrsti v krog visoko produktivnih in bogatih kolektivov...«

Glede na to, da je v mnogih delovnih organizacijah povsod v Jugoslaviji še veliko nesposobnih strokovno-tehničnih in poslovnih ekip, ki često za »blefiranje« in računanjem na prste zavajajo samoupravne organe in jim ne omogočijo, da pridejo do perspektivnega proizvodnega koncepta lastne delovne organizacije, so si bili udeleženci posvetovanja edini, naj mestna sindikalna vodstva pomagajo svojem članstvu odločneje vplivati na bližnjo reelekcijo vodilnih delavcev v podjetju. Zavzeli so se tudi za to, da bi se s spremembami v zakonu omogočilo zamenjati vodstveni kader v posameznih delovnih organizacijah brez časovne omejitve. In prav pregled uspešnosti poslovanja ob zaključnih računih gospodarskih organizacij je verjetno najboljša priložnost za oceno vloge, ki so jo pri takšnem ali drugačnem uspehu imeli vodstveni kadri v podjetjih.

Seveda je to le nekaj stališč, glede nekaterih pomembnih vprašanj, ki jih načenjajo in razkrivajo sedanji procesi v izvajanju družbene reforme. Morda bi lahko kdo sindikatom oporekal, so menili udeleženci posvetovanja, da se preveč ukvarjajo z gospodarskimi zadevami in da je to stvar zbornic in strokovnih združenj. Seveda so te institucije predvsem poklicane, da analizirajo in pomagajo premagovati nastale te-

Del udeležencev na medmestnem posvetovanju sindikalnih svetov

žave v gospodarstvu. Toda za sindikate je, po mnenju večine udeležencev posvetovanja, izredno pomembno, da proučujejo, kako se gibanja, ki jih sprošča reforma, zrcalijo v položaju delavca, proizvajalca-samoupravljalca.

PRISRČNO SREČANJE
S SAMOUPRAVLJAVCI
KOLINSKE

V delovni program posvetovanja je bilo vključeno tudi srečanje s samoupravljalci Kolinske — tovarne hranil iz Ljubljane.

Srečanje je bilo prisrčno, še zlasti zato, ker so bili predstavniki sindikatov jugoslovanskih mest presenečeni nad uspehi Kolinske, kot predstavnika živilske industrije, kajti prav živilska industrija v celoti po reformi ni v najboljšem položaju.

Vprašanja, kako je blizu 450-članski kolektiv Kolinske dosegel takšne uspehe gospodarjenja, ko je tako rekoč čez noč povečal produktivnost za 25 odstotkov in obseg proizvodnje na vrednost 10 milijard S-din, so kar deževala.

Predstavniki kolektiva, med njimi predsednik sindikalne organizacije, delavskega sveta, upravnega odbora, sekretar ZK in direktor ter tehnični direktor podjetja so odgovarjali:

»Vse to smo v treh ali štirih letih dosegli z modernizacijo proizvodnje, predvsem pa s stimulativnim nagrajevanjem vseh zaposlenih in s čvrsto delovno disciplino.«

Naj mimogrede povemo, če katerikoli delavec neopravičeno zamudi na delo le minuto ali dve je lahko prikrajšan kar za 15.000 S-din na mesec.

TAKŠNA POSVETOVANJA
SO ZELO KORISTNA

Nasploh se prizadevanja kolektiva Kolinske odražajo tudi v standardu zaposlenih in v njihovih osebnih dohodkih. Najnižji osebni dohodek zaposlenega v Kolinski znaša danes 82 tisoč S-din.

»Toliko pa znašajo povprečni mesečni osebni dohodki v sorodni beograjski tovarni Nada Šterk, ki je ena najboljših živilskih podjetij v Beogradu,« je povedal Vidoje Mitrović, predsednik mestnega sindikalnega sveta Beograd.

In nobena skrivnost ni, da direktor Kolinske zasluži na mesec 450.000 S-din, tehnični direktor nekaj manj, predvsem pa so za svoje delo dobro nagrajeni strokovnjaki, saj je konec koncev od njih največkrat odvisen uspeh celotnega podjetja. Tudi po 600 in 700 tisoč S-din so že znašali njihovi osebni dohodki, če so opravili kakšne posebne naloge...

V zaključnih razgovorih v Mladinskem domu v Bohinju so si bili vsi udeleženci posvetovanja mestnih sindikalnih svetov edini, da so tovrstni sestanki zelo koristni, predvsem z vidika izmenjave izkušenj. Čeprav v dveh dneh ni bilo mogoče obdelati vsega, kar trenutno najbolj teži sindikalno organizacijo, pa je prevladalo mnenje, da sindikalna podružnica v delovni organizaciji še nima tišega mesta, ki bi ji po svoji funkciji pripadalo. Zavoljo tega so se predstavniki mestnih sindikalnih svetov dogovorili, da bodo na prihodnjem podobnem posvetovanju govorili predvsem o vlogi in utrjevanju sindikalne podružnice v podjetju.

MILAN ŽIVKOVIĆ

Z OBČINSKIH
SINDIKALNIH
SVETOV

● BREŽICE:

Zasavski občinski sindikalni svet Sevnica, Krško in Brežice pripravljajo za začetek novembra skupno konferenco samoupravljalcev. Računajo, da se je bo udeležilo 450 zastopnikov delovnih kolektivov. Konferenca bo v Brežicah, nanjo pa bodo povabili vse poslanca s tega področja in zastopnike družbeno političnih organizacij.

O. B.

● ZAGORJE:

Dvodnevni seminar za predsednike zagorskih sindikalnih podružnic je lepo uspel. Na seminarju so opozorili na vrsto perečih vprašanj glede prihodnje vloge sindikalnih organizacij. Razprava na tem seminarju bo vsem udeležencem v veliko oporo pri njihovem nadaljnjem delu. Ker je tudi občinski sindikalni svet v Zagorju zelo ugodno ocenil delo seminarja, bodo po vsej verjetnosti organizirali še nekajdnevna posvetovanja s tajniki in drugimi vodstvenimi člani sindikalnih aktivov v delovnih organizacijah.

M.

● HRASTNIK:

Predsedstvo sindikalnega sveta je pred dnevi obravnavalo priprave na jesensko-zimske športne igre, razen tega pa so določili še dnevni red razširjenega plenuma. Sklep o pomladanskih in jesensko-zimskih športnih delavskih igrah je občinski sindikalni svet v Hrastniku sprejel že minulo zimo. Medtem ko so pomladanske delavske športne igre izvedli v strnjem programu, bodo jesensko-zimska tekmovanja trajala najmanj tri do štiri mesece. S tem sindikalni svet v Hrastniku praktično uveljavlja stališča, naj bodo delavske športne igre ena izmed oblik stalne rekreacije neposrednih proizvajalcev te komunne. Ker je pomladi sodelovalo na teh igrah okoli tristo delavcev, pričakujejo, da se bo tudi sedanjih tekmovanj udeležilo veliko število hrastniških delovnih ljudi.

Glede na vse večji pomen, ki ga v Hrastniku pripisujejo stalni rekreaciji delovnih ljudi, je zanimiv še en predlog. Pred kratkim je namreč odbor za rekreacijo v sodelovanju s sindikalno organizacijo, mladinskimi aktivom in nekaterimi drugimi družbenopolitičnimi organizacijami Stoklarne Hrastnik predlagal izgradnjo več športnih objektov na sedanjem igrišču za Savo. Obenem sta odbor za rekreacijo in sindikalna organizacija podjetja izrazila pripravljenost s prostovoljnimi delom pomagati pri realizaciji te

požude. Nobenega dvoma ni, da bo sindikalni svet v Hrastniku zelo pozorno proučil zamisel steklarskih delavcev in v sodelovanju z občinsko zvezo za telesno kulturo in nogometnim klubom spodnjega dela Hrastnika našel primerne možnosti za uresničenje te ideje. Za gotovo bi ta prizadevanja materialno podprla Stoklarica, ki je že doslej dajala vsako leto okoli tri milijone starih dinarjev za sodelovanje svojih športnikov na jugoslovanskih steklarskih delavskih športnih igrah.

-m-

● MARIBOR:

Na razširjeni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta prometa in zvez so obravnavali gospodarsko poslovanje delovnih organizacij v prvem polletju 1967 in program dela odbora do konca tega leta. Poslovni uspeh prevoznih podjetij v letošnjem prvem polletju ni zadovoljiv. Problemi, ki so nastali v prevozništvu, ovirajo normalno poslovanje. V ŽTP Maribor so se na primer dohodki podjetja zmanjšali, porasli so stroški poslovanja, težave imajo z zastarelimi osnovnimi sredstvi, nerentabilnimi programi, ki jih za sedaj ne morejo ukiniti itd. Osebnih dohodki so za 3 % nižji kot v istem obdobju lanskega leta. Tudi avtobusno podjetje se bori s težavami, predvsem imajo prevelike kapacitete prevoznega parka, kajti frekvenca potnikov je v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta upadla za 3 %.

● SLOVENSKE
KONJICE:

V anketi, ki jo je pred dobrim mesecem razpisal občinski sindikalni svet Slov. Konjice med sindikalnimi podružnicami na svojem območju o bodoči organizaciji zdravstvene službe, je bilo največ odgovorov za priključitev konjiškega zdravstvenega doma k zdravstvenemu domu Maribor. Za takšno odločitev so se zlasti zavzeli v nekaterih večjih delovnih organizacijah kot npr. v usnjarskem kombinatu »KONUS« in v kovaški industriji v Zrečah, v katerih je skoraj polovica zaposlenih delavcev konjiške občine. Po številu odgovorov so bili na drugem mestu tisti, ki se zavzemajo, da bi se celotno zdravstvo priključilo k zdravstvenemu domu v Celju. Razmeroma najmanj pa je bilo takih, ki so v odgovorih navedli, naj bi zdravstveni dom v Slovenskih Konjicah obstajal še naprej in bi se mu priključil še zdravstveni dom v Slovenski Bistrici, ker le tako bi lahko izpolnjeval zakonite pogoje, to je najmanj 40.000 prebivalcev. O izidu ankete in o vsebini njenih odgovorov je občinski sindikalni svet že obvestil občinsko skupščino in nekatero druge dejavnike. O bodoči organizaciji zdravstvene službe bo dokončno odločala občinska skupščina na eni izmed svojih prihodnjih sej.

KB
LJUBLJANANOVO
VELIKO
NAGRADNO
ZREBANJE

Vlagatelji vezanih, stanovanjskih in kmetijskih hranilnih vlog, ki ste že ali boste do 31. decembra 1967 vložili najmanj 2000 N-din na odpovedni rok nad 1 leto, ste vključeni v veliko nagradno žrebanje

- 1 osebni avto Renault R-16
- 1 traktor ZETOR R 2011
- 1 osebni avto FIAT 850
- 3 motorni čolni LIBIS
- 2 šotora PULA
- 2 motorni žagi STIHL CONTRA
- 5 magnetofonov SONET
- 10 športnih oprem po izbiri po 500 N-din
- 10 kino kamer QUARZ
- 10 loncev ECONOM
- 10 jedilnih servisov
- 12 garnitur kuhinjskega orodja
- 10 hranilnih knjižic po 200 N-din

- S posojilom od 80—500 % na privarčevano vsoto do stanovanja
- Vezane hranilne vloge vam prinašajo višje obresti in vsake 4 mesece nagradno žrebanje
- Za napredek kmetijstva vam dajemo na privarčevano vsoto od 50—200 % posojila
- Odpiramo zasebne devizne tekoče račune in jih obrestujemo po 4—6 %
- Zvišali smo obresti za hranilne vloge, vloge na vpogled obrestujemo po 6,25 %, vezane vloge nad eno leto po 7 %, vezane vloge nad 2 leti po 8 %

PODROBNEJŠE INFORMACIJE LAHKO DOBITE PRI VSEH POSLOVNIH ENOTAH KREDITNE BANKE IN HRANILNICE LJUBLJANA:

V LJUBLJANI: Osrednja poslovna enota, Subičeva 2 — Mestna hranilnica Ljubljanska, Čopova 3 — Bežigrad, Titova 55 — Moste, Proletarska 1 — Stara Ljubljana, Mestni trg 16 — Šiška, Celovška 99 — Vič, Tržaška 36.

IZVEN LJUBLJANE: Črnomelj, Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Medvode, Rakek, Ribnica, Trbovlje, Vrhnika, Zagorje.

Vezane hranilne vloge sprejemajo tudi vse pošte v Sloveniji.

KREDITNA BANKA
IN HRANILNICA
LJUBLJANAKB
LJUBLJANA

Kako se zaposleni šolamo?

DE

ZASLEDUJE ŠOLANJE ZAPOSLENIH V OSEMLETKAH ZA ODRASLE

»Sprejemamo le z uspešno dokončano osemletko...«

Z našo akcijo še vedno nismo zapustili Kranja. Toliko smo slišali zanimivega od tovariša PAVLA BAJŽLJA, direktorja Delavske univerze Kranj, in od tovarišice SMILJE GOŠTISA, pedagoškega vodje Osnovne šole za odrasle, da smo dolžni vsaj še nekatere stvari opisati.

- Veljaš kolikor znaš, pravi star pregovor. Če je v naši ljudski sredini to zlato pravilo — sami presodite. Bolj drži, da je človek tolikanj svoboden, kolikor zna, kot je dejal tovariš Bajželj. »Nerazgledan samoupravljavec se ne more svobodno odločati. Njegova odločitev je enaka tistemu, čemur mora verjeti in ni rezultat lastne presoje.«
- Svobodni smo pri izbiri poklica, pravi ustava. Toda tudi ta svoboda danes že terja osnovno splošno izobrazbo.
- Iz pripovedovanja tovarišice Goštišve smo se v to lahko ko prepričali.

NITI ENE ZAMUJENE UČNE URE

Zgodilo se je takole. Gradbeno podjetje PROJEKT iz Kranja je hotelo sprejeti 20 vajencev za poklic zidarja in tesarja. Zavod za zaposlovanje jim je poslal fante, ki so bili ta čas nezaposleni. Med njimi jih 12 ni imelo uspešno končane osemletke. Prvotno so iz Gradbenega centra v Ljubljani sporočili, da bodo pač zanje organizirali pripravljalni tečaj. Svojo odločitev pa so kasneje spremenili: Fantje naj kar poprej končajo osnovno šolo.

Tako sta se Zavod za zaposlovanje in »Projekt« letos junija oglasila na Delavski univerzi Kranj s prošnjo, da bi za teh 12 fantov organizirala Osnovna šola za odrasle poseben oddelek 8. razreda. Sklenili so, da bo pouk trajal tri mesece, petkrat tedensko po šest ur, torej kar se da intenzivno. Pouk so organizirali tudi tako, da so v določenem času obravnavali samo po en predmet, kar je bilo tudi lažje za organizatorja, saj v poletnih mesecih ni prav lahko dobiti predavateljev. In šolnina? Polovico sta prispevala Zavod za zaposlovanje in »Projekt«, polovico starši.

Uspeh je bil izreden. Fantje, stari 15, 16 ali 17 let, so vsi že imeli za seboj osemletno šolsko obvezno. Spodrsli so v osmem razredu, kjer jim je posebne preglednice delal kak predmet. Letos poleti pa so z uspehom končali osemletko vsi razen treh, ki imajo popravne izpite iz matematike. Med njimi je bila velika resnost. Cele počitnice niso zabeležili niti ene zamujene šolske ure. Zadnje možnosti si res ni kazalo zapraviti. No, letos jeseni pa bodo tako lahko nadaljevali s šolanjem na Gradbenem centru v Ljubljani.

ZDAJ GRE ZARES!

Sicer pa se mladi ljudje vedno bolj lahko prepričajo, da brez uspešno končane osemletke vedno težje dobe delo. V »Savi« in »Tekstilindusu« so lani sprejeli na delo pogojno dva delavca. Zahtevali so od njih, da v enem letu uspešno končata 8. razred. Prvi je svoje šolanje pri Osnovni šoli za odrasle res uspešno končal, drugi je hodil »bolj milni šole«, pa so ga letos pri podjetju odslovili. Pred kratkim se je ponovno zgledal pri Delavski univerzi, saj je spoznal, da bo šolanje le treba dokončati.

ZACARAN KROG: DELO DOBIŠ, ČE IMAS KONČANO ŠOLO, ŠOLATI PA NAJ BI SE SMEL LE, ČE IMAS ZAPOSILITEV?

Minulo šolsko leto se je šolalo 9., 10. ali 11. leto v kranjskih osnovnih šolah 168 mladih ljudi. Nekaj več kot polovica teh je šolanje tudi uspešno končala. Učni uspeh generacije v šolskem letu 1966-67 pa je 52,1 odst. (brez tistih, ki so jeseni imeli še popravne izpite). Če bi vsi popravne izpite dobro opravili, bi lahko dosegli menda ca. 61 %. In pravijo, da je bil pred desetimi leti v kranjski komunni pozitiven učni uspeh generacije komaj 20 % (po podatkih Zavoda za prosvetno pedagoško službo). Toda v letu 1970 naj bi v Sloveniji dosegli, da bi 80 % generacije uspešno končalo osnovno splošno šolanje!

Mladine, ki uspešno ne konča osemletnega učnega programa, je torej v Kranju še vedno mnogo. Zanimalo nas je, kako se do te mladine »obnaša« Osnovna šola za odrasle.

Pritisk te mladine na našo šolo je velik, je dejala tovarišica Goštiševa. To so otroci, ki so prišli v konflikt z redno šolo in ne želijo izkoristiti zakonite možnosti podaljšane šolanja. Če hočemo biti iskreni: šola je mnogokrat vesela, da takšni poskamezniki šolo zapuste, saj precejkrat onemogočajo učno delo z mlajšimi vrstniki. Ko pa se kasneje hočejo ti mladi zaposliti, vidijo, da brez osemletke največkrat ne gre.

- Po mnenju nekaterih prosvetnih delavcev v Kranju naj gre:
- bi se taki mladi ljudje šolali v Osnovni šoli za odrasle
- le, če so zaposleni. Prevladovalo pa je mišljenje, je dejala tov. Goštiša, ki je tudi mnenje naše delavske univerze: Boljše je, če so vsaj 20 ur tedensko vezani na šolsko delo, kot pa prepuščeni cesti; in postopoma se uspejo zaposliti, ker jih podjetja raje sprejmejo, če vidijo, da so voljni šolo dokončati.

Delavska univerza te mlade ljudi za študij tudi materialno stimulira iz prispevka komunne: povprečno krije tretjino šolnine, toda tudi več tistemu, ki zelo dobro študira in ima težak socialni položaj, ali pa tudi mnogo manj in celo nič, če učnega prizadevanja mlad človek ne pokaže.

VEČ POBUDE TUDI S STRANI DELOVNIH ORGANIZACIJ

V Kranju je gotovo potrebna širša in bolj učinkovita akcija, da bi si zaposleni v večji meri pridobili osnovno splošno izobrazbo. Osnova šola za odrasle v Kranju je od lanske jeseni verificirana, ima za sedanje potrebe učne prostore, dober predavateljski kader in tudi denarno pomoč družbe. In lahko bi opravljala večje delo, če bi bila organizirana akcija delovnih organizacij močnejša.

Lani je imela šola 4 oddelke. Od 102 vpisanih slušateljev jih je šolanje uspešno končalo 93. Pa še 12 fantov iz »Projekta«. Tudi letos računajo na 4 oddelke, pa še dva za »Savo«. Od doslej vpisanih je 57 zaposlenih, 44 pa prijavljenih na Zavodu za zaposlovanje.

Za konec: naj mi nihče ne zameri poljuben račun. Če bi Delavska univerza v Kranju letno došolala recimo 200 zaposlenih, ki nimajo zaključene osemletke (letos jih bo predvidoma 140!) in če bi odšteli od 10.000 zdej zaposlenih brez uspešno končane osemletke polovico njih, tiste, ki bi bili za šolanje ali že prestari ali nedorasli šolanju ali taki, ki opravljajo nekvalificirana dela, bi o teh problemih nehali govoriti v Kranju šele čez 25 (!) let. Pri tem seveda niso všteti tisti, ki v teh letih ne bi končali uspešno osnovnega šolanja.

Drugo leto slavimo Slovenci stoto obletnico obveznega šolanja. Kranjske delovne organizacije bi se najljepše priključile temu praznovanju, če bi začele načrtnije usmerjati vsaj zaposlene na poklicnih in kvalificiranih delovnih mestih v Osnovno šolo za odrasle, če te osnovne splošne izobrazbe še nimajo.

SONJA GAŠPERSIC

NEKAJ UGOTOVITEV O IZOBRAŽEVANJU KADROV V NEKATERIH INDUSTRIJSKIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH NA OBMOČJU LJUBLJANE

PREMALO NAČRTNOSTI

Člani ljubljanskega Mestnega sindikalnega sveta so ob nedavnem obisku večjega števila industrijskih delovnih organizacij na območju Ljubljane, med drugimi problemi, o katerih smo že obširno poročali, spoznali tudi, kako je s problematiko strokovnega izobraževanja kadrov. Zavoljo tega o tej problematiki na kratko povzemamo nekaj najbistvenjših ugotovitev, ki so nedvomno dobra orientacija za delo samih sindikalnih podružnic, predvsem z vidika, kako in v kakšni smeri naj se v prihodnje lotevajo problemov strokovnega izobraževanja.

POZORNOST IZOBRAŽEVANJU

»Področje kadrovske politike in izobraževanja dobiva v novih pogojih gospodarjenja čedalje večji pomen. Postopno opuščanje ekstenzivnega in prehod na intenzivno gospodarjenje zahtevata izboljšanje kadrovske strukture. Do tega spoznanja že prihajajo tudi v ljubljanskih industrijskih delovnih organizacijah, ki smo jih obiskali,« je v razgovoru povedal Franc Sladič, tajnik Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva.

Tako v nekaterih delovnih organizacijah na območju Ljubljane posvečajo precej pozornosti strokovnemu izobraževanju in usposabljanju kadrov za delo v samoupravnih organih. V To-

varni dekorativnih tkanin, ki zaposluje 700 delavcev, organizirajo vsako leto seminar za člane delavskega sveta in upravnega odbora, nekaterim najboljšim delavcem pa omogočajo izredni študij na različnih šolah. Podobno ravna tudi v ELMI in v ZMAJU, medtem ko je delavski svet v Kartonažni tovarni namenil za izobraževanje 26,5 milijona S-din. V Saturnusu imajo zaposlenih 50 vajencev, letos pa jih bodo sprejeli v uk še 20, ne glede na to, ali jih bodo po končani učni dobi lahko zaposlili v tovarni ali ne. Stipendirajo dva študenta na tehniški fakulteti, 12 dijakov pa na ESS in TSS. Precej delavcev je v Saturnusu, ki se izobražujejo izredno, tako da imajo že problem z nekaterimi, ker se hočejo po končanem šolanju zaposliti v pisarnah. Tudi v Elektro Ljubljana-okolica je dopolnilno izobraževanje zaposlenih eno od tistih vprašanj, ki mu v zadnjem času posvečajo vse več pozornosti. Na Višji šoli za organizacijo dela imajo štiri študente. Za kadre, ki nimajo ustrezne izobrazbe, pa bodo organizirali posebne tečaje, razen tega pa so že organizirali tudi tečaje za pridobitve polkvalifikacije in podobno. Za izobraževanje in stipendije so v prvem polletju letos porabili skupaj 33 milijonov S-din, v drugem polletju pa bodo namenili za izobraževanje lastnih kadrov še nadaljnjih 8,5 milijona S-din. Zaradi tega pa, ker imajo precej stipendistov, se je doslej dogajalo, da nekaterih od teh niso mogli zaposliti na ustreznih delovnih mestih, primernih njihovi izobrazbi. Zato so uvedli pripravniki staž, kar je zelo pozitivno in v obojestransko korist. Mladi strokovnjaki si tako pridobijo izkušnje, podjetje pa čez dve leti zares samostojne strokovnjake, ki jih je možno zaposliti tudi na odgovornejših in vodilnih delovnih mestih.

ZA PRAVILEN ODNOS DO KADROVSKE POLITIKE

»Podatki za nekatere delovne organizacije sicer razkrivajo težnje, da bi odpravili nesoraz-

merja v kadrovski strukturi, vendar lahko ugotovimo, da so ti premiki za zdaj premalo načrtni,« je še povedal Franc Sladič. »Slabo razvito programiranje razvoja v posameznih delovnih organizacijah se odraža v premajhni skrbni za razvoj kadrovskih in splošnih služb, ki bi morale skrbeti za strokovno in programsko izvajano kadrovsko politiko v podjetjih.«

Iz razgovorov, ki so jih imeli predstavniki Mestnega sindikalnega sveta v delovnih organizacijah, je moč tudi ugotoviti, da se je pozornost nekaterih delavskih svetov, zlasti pa strokovnih kolegijs, ki imajo ponekod odločilen vpliv do problematike kadrovskih in splošnih služb, v zadnjem času celo zmanjšala. Kot razlog za tak odnos največkrat omenjajo »obremenjenost« s skrbmi za modernizacijo proizvodnje in prilagajanje tržišču. Seveda pa so takšni in podobni izgovori vse prej kot opravičljivi, kajti sodobne proizvodnje in hitrega ter dinamičnega prilagajanja tržnim razmeram ni možno doseči brez ustrezne usposobljenosti kadrov.

»Zato se bomo morali v sindikatih še naprej boriti za pravičen odnos do kadrovske politike v delovnih organizacijah,« je nadaljeval Franc Sladič, tajnik Mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva. »Ta mora postati sestavni

VELIK PRITISK NA STROKOVNI IZOBRAŽEVALNI CENTER V ZAGORJU:

DOBRO POKLICNO ZNANJE VSI CENIMO

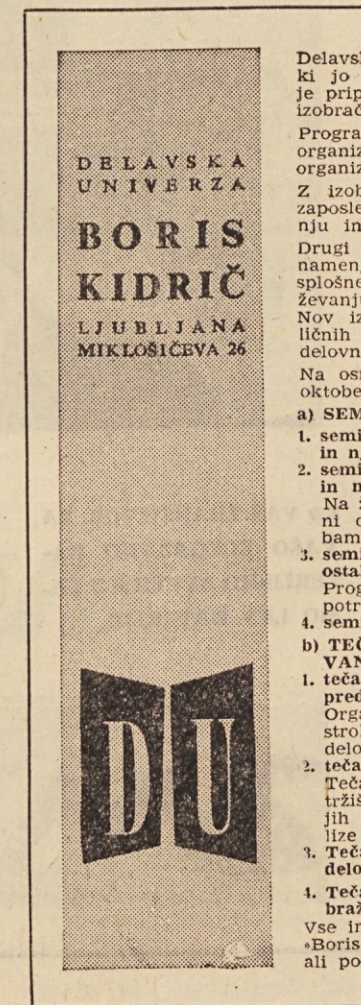
Strokovno izobraževalni center v Zagorju, ki obstaja že sedem let, je pred dnevi zopet odprl svoja vrata bodočim ko-

vinarjem in električarjem: ključničarjem, strugarjem, kovarjem in rezkarjem, pa elektroinstalerjem, obratnim električarjem, elektromehanicom in navijačem električnih strojev.

Izobraževanje v tem centru je postalo očitno zelo cenjeno. Na njihov razpis se je javilo toliko kandidatov, da vseh niti niso mogli sprejeti. Skupno bo letos v centru 286 učencev, kar je za 80 več kot lani. Za šolanje tega kadra so zainteresirane mnoge delovne organizacije. Zasedajo: Kemična tovarna Hrastnik, »Sijaj« Hrastnik, Steklarna Hrastnik, Rudnik Trbovlje-Hrastnik, TEVE Varnost Zagorje, Elektranska Trbovlje in Industrija gradbenega materiala Zagorje. Iz teh podjetij so letos usmerili v center 81 učencev. Vsi, ki so se vpisali, so morali imeti uspešno dokončano osemletko, šolali pa se bodo za poklic tri leta. Učenci, ki so prišli iz podjetij, bodo prvo leto delali po teoretičnem in praktičnem A programu, učenci drugega in tretjega letnika pa imajo v centru samo teoretični pouk, praktično delo pa opravljajo v svojih delovnih organizacijah.

Zaradi tolikšnega interesa za poklicno izobraževanje in povečanja števila vseh učencev v centru so morali dodatno urediti nov prostor za osnovni učni program. Učni program je skrbno izdelan, tako da se lahko učenci res kar najbolje izšolajo za svoj poklic. Trenutno pa jim še primanjkuje pedagoškega kadra za strokovne predmete, upajo pa, da bodo v bližnji prihodnosti center vendarle lahko kadrovsko okrepili.

RADOVAN PALČIČ

Delavska univerza »Boris Kidrič, Ljubljana, ki jo ustanovljuje Mestni svet Ljubljane, je pripravila za izobraževalno sezono 1967-68 izobraževalni program.

Program je namenjen zaposlenim v delovnih organizacijah, vodstvom, družbenopolitičnim organizacijam in drugim občanom.

Z izobraževanjem želimo poglobiti znanje zaposlenih o samoupravljanju, gospodarstvu in ostalih aktualnih problemih.

Drugi del naše izobraževalne dejavnosti je namenjen izpopolnjevanju strokovnega in splošnega znanja ter dopolnilnemu izobraževanju zaposlenih za njihova delovna mesta. Nov izobraževalni program obsega 32 različnih izobraževalnih oblik, prirejenih za delovne organizacije.

Na osnovi programa razpisujemo za mesec oktober naslednje seminarje:

a) SEMINARI ZA SAMOUPRAVLJANJE

1. seminar za predsednike delavskih svetov in njihove namestnike
2. seminar za predsednike upravnih odborov in njihove namestnike

Na željo pripravimo seminar tudi v delovni organizaciji in ga prilagodimo potrebam delovne organizacije.

3. seminar za člane delavskih svetov in za ostale člane samoupravnih organov

Program seminarja posebej prilagodimo potrebam delovne organizacije.

b) TEČAJI ZA STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

1. tečaj za obratovodje, oddelkovodje in predelavce
2. tečaj za analitičnega inšpektorja
3. tečaj za analitičnega inšpektorja

Tečajnikom, ki se ukvarjajo z analizo tržišča, bomo nudili dodatno izobrazbo in jih seznanili s sodobnimi metodami analize tržišča.

4. Tečaj za urednike glasil, ki izhajajo v delovnih kolektivih

Vse informacije dobite na delavski univerzi »Boris Kidrič«, Ljubljana, Miklošičeva 26, ali po telefonu št. 311-121.

Pomije, ponujene kot poezija

v psovkah, ki jih je nekoč uporabljala različna gospoda, kadar je govorila o proletariatu. Tako so govorili gospodje z lec in bilo je bogu dopadljivo dejanje, če so zmerjali delavce s pokvarjenici in antikristi. Tako so govorili o proletariatu fabrikanti v gospodskih dvorih in malomeščani za kavarniškim omizji. In takšen je bil tudi jezik be-logardistov. Vsi pa so imeli nekaj skupnega: živeli so na račun delavcev in bali so se organiziranega proletariata, ki se je zavedal svojega zgodovinskega poslanstva.

Ne, nič novega ni povedal Andrej Brvar.

Z njim ne bom razpravljaj tudi zato, ker človek njegove miselnosti izpričane v njegovi tako imenovani poeziji, ne bi mogel doumeti družbene in moralne pomembnosti proletarskega boja, ne bi mogel razumeti, kolikšne dragocenosti je položil delavski razred v zakladnico človeštva. In jih še polaga.

Ne bom mu razlagal, kaj je proletariati, ker tega ne razume, ali pa noče razumeti.

Ne bom razpravljaj z njim, ker se ne morem tolikanj ponižati, da bi govoril na njegovi ravni in z njegovim besednjakom.

Ne čudim se Brvarju in njemu enakim Brvarjem. So se pač znašli na smetišču zgodovine in zato se hudejejo.

Čudim se Centralnemu komiteju Zveze mladine Slovenije in Univerzitetnemu odboru Zveze študentov Jugoslavije v Ljubljani, ki sta v svoji reviji »Problemi« objavila to pisarijo.

Mar ti organizaciji nista več dediča tistih dobrin, s katerimi je obdaroval našo družbo organizirani proletariati s svojimi bitkami pred vojno in v revoluciji in na katerega sedaj zlivajo pomije Brvar in njemu podobni?

Ce sta še, kako sta torej mogli v svoji reviji objaviti takšno »poezijo«?

Janez Voljč

Odslej bo naš znanec...

Saj poznate tisto smešnico o levu, ki je žrl uslužbenca, pa ga toliko časa ni so, pogruntali, dokler ni, žival požrešna, pojedla vratarja.

Le kaj bi mi počeli brez našega vratarja? »Dobro jutro! Danes pa ga deževalo. Zoprno je tako vreme.« Vsa kega lepo pozdravi, potem pa mu da ključ pisarne. Prijeten fant je, naš vratar, TEODOR LASETZKY.

»Kaj naj vam pa jaz povem,« je vratarju v domu sindikatov v Ljubljani kar na lepem zmanjkalo besed. Ta je pa dobra, vedno tako zgovoren, pa mu naenkrat zmanjka niti, le besedico »intervju« sem mu omenil!

»Nekaj o sebi! Kaj počnete, kadar niste v službi?« sem mu skušal pomagati.

»Nič takšnega, kar bi bilo za časopis. S kolesom se vozim naokoli. Pa k prijateljem grem. Ta ima pokvarjen radio, oni gramofon. Malo po brskam med elektronicami, privijem vijak, zvežem žice med seboj in šment zaigra. Včasih sem delal pri Iskri, gramofone sem sestavljal, ti so moj konjiček. Le pokvarjeni morajo biti! Vidite, res ne počnem nič takega, kar bi bilo za časopis.«

Pa je bilol! Premotil sem ga, pozabil je, da se pogovarja »službeno« in razklepetal se je.

»Včasih, preden sem se ponesrečil, je bilo vse drugače. Motor sem imel, 98-kubičnega, sakslna. Prevandrala sva skupaj vso Slovenijo! Z ženo sva jo mahnila tudi v Ptuj! Šestdeset kilometrov na uro je brnel motor proti Štajerski in Prekmurju.

Fletno je bilo, dokler se nisem zaletel v tovornjak. On je bil kriv. Dobil sem odškodnino, prodal moped in si kupil avto.«

Res, naš vratar hodi s palico, Gibčen pa je vseeno. Kadar zmanjka elektrike, to je hudih besed v naši hiši! Peš v drugo nadstropje, prava katastrofa! On pa gre po stopnicah tudi v šestega, pa ne lovi sape in tudi pritožuje se prav nič!

»Rad imam to svojo službo,« mi je dejal. »Stalno sem v stiku s strankami, sam ne vem, kdaj mi mine čas. Sedaj prihajajo na Mestni sindikalni svet po pomoč brezposelni sezonski delavci. Pošiljam jih v prvo nadstropje, na sobo 4. Tam jim pomagajo. Dva tisoč starih dinarjev, pa tudi 40 tisočakov dobe nekateri. Ob 12. uri začnejo deliti pomoč, najbolj neučakani pa pridejo že ob desetih. Nekako jih moram ta čas premotiti. Že tako godrnjajo, včasih pa vseeno postanejo neprijetni.

Skušal sem speljati nit pogovora drugam, na dopust. »Letos nisem bil nikjer. No, da, na ženinem domu v Ptuj. Tam imam sina. Lani je bilo vse drugače! Na morju

sem bil, kot po navadi. Bil sem še upokojen, invalidsko seveda, pa mi je bilo dolgočas, tudi pokojnina je bila nizka in prosil sem za reaktivacijo. Kmalu sem dobil tu službo. Tudi vratar in telefonist sem včasih že bil, preden sem delal v Iskri. Letos nisem imel prav dosti dopusta. Sem še nov! Drugo leto bo drugače! Spet pojdem na morje!«

Da je še nov, ta naš vratar? Pa se mi zdi, da že od nekdaj stoji tu in deli ključce ter daje strankam nasvete. Tako smo se ga privadili.

»Še enkrat mi je hodilo narobe, da sem tu na sindikatih nov.« Takrat, ko so imeli pristo neko stanovanje. Stanujem v slabem stanovanju, oba z ženo živiva v eni sobi. In še iz stanovanja naju mečejo. Tu na sindikatih so mi rekli, da bom dobil stanovanje prihodnjič. Morda že drugo leto? To bi bilo res lepo! Rad bi še dolgo delal, saj mi do starostne pokojnine manjka še 15 let! Delo, kakršno imam sedaj, pa lahko opravljam. Mislim, da se nihče ne pritožuje nad menoj.«

Seveda se ne. Le zakaj? Naš vratar si ne vzame časa niti za malico. Svoj kos kruha, salamo in paradižnik poje kar v »loži«, če ni nobenih strank.

»Še ob nedeljah prihajam sem dežurat. Da mi ni dolgčas pa tudi, da je ob mesecu

kuverta bolj debela. Potem lahko popijem tudi kavico in pokadim cigareto, pa še za izlet imam denar. Ko pa je tako prijetno sesti za volan in se odpeljati nekam daleč. V gozd, med drevesa, kjer rastejo borovnice in gobe...«

In ne samo to. Tudi prav vse ve, ta naš vratar. Zadnjič, ko je prišla v Ljubljano v »sindikalno hišo« neka tuja delegacija, nam je to povedal prej, preden smo dobili o tem uradno informacijo.

In ko sem šel domov, me je še povprašal: »Danes pa ocenjujete embalažo v Trdinovi ulici. Boste tudi o tem kaj pisali?«

Pa je res z vsem na tekočem tale naš vratar...

MATJAŽ VIZJAK

PO STOPINJAH

DE

VPRAŠAJI NAD USODO ZDRAVILIŠKEGA TURIZMA

Obvarovati temelje, ampak...

Po uveljavitvi sprememb v obsegu zdravstvenega zavarovanja se je bistveno zmanjšalo število pacientov, ki jih v naravnih zdraviliščih zdravijo na stroške socialnega zavarovanja. Tako je socialno zavarovanje v osmih mesecih letošnjega leta izdalo le 187 ali dvajsetkrat manj napotnic za Rogaško Slatino, kot pa jih je bilo v istem obdobju minulega leta, le 130 napotnic za Radence ali sedemkrat manj kot lani v tem času, le 181 napotnic za Čateške Toplice ali slabo četrtno lanskega števila napotnic za ta zdraviliški kraj. Podobno je z ostalimi naravnimi zdravilišči, med katerimi so se najslabše odrezali v Dolenjskih in Šmarjeških toplicah, kjer v vsem letošnjem letu niso imeli niti enega pacienta, ki bi ga jim poslalo socialno zavarovanje.

Dobro desetletje navajeni na to, da jim socialno zavarovanje pošilja v povprečju kar štiri petine vseh pacientov, kolikor jih lahko sprejmejo na zdravljenje, v naravnih zdraviliščih vse do minulega leta sploh niso mislili na kakršnokoli večjo lastno iniciativo in propagando. Že lani, ko se je število pacientov, ki jih je pošiljalo socialno zavarovanje, zmanjšalo tudi do treh četrtin v primerjavi s prvim reformnim letom, so zdravilišča zaradi tega prišla v težave, ker se spremenjenim razmeram čez noč enostavno niso mogla prilagoditi. Kot smo omenili, so se razmere letos samo še poslabšale. V vseh zdraviliščih iščejo odgovor na vprašanje, kako naj zadržijo vsaj zdravstveni del osebja, da ne bi »podrli« vsega, kar so vsa leta nazaj s trudom organizirali in kar potrebujejo kot zdravilišča. In nad vsemi zdaj visi vprašanje: kakšen bo finančni rezultat letošnje sezone, ali bo treba preiti na sezonski način poslovanja, koliko delavcev bodo morali odpustiti, da bi se lahko preživeli tisti, ki so zdraviliščem najpotrebnejši.

Kakor smo zvedeli na zadnji seji upravnega odbora Zveze naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev Slovenije, so se v Dobrni na primer že odločili za to, da odpustijo kar dve tretjini delavcev. Več kot 80 ljudi bo te dni dobilo knjižico. Kam bodo šli, nihče ne ve...

DENAR LE ZA 3200 IZMED 8000 BOLNIKOV

Razmere so, skratka, zares postale kritične. Za zdravljenje v nekaterih naravnih zdraviliščih je letos na primer odmerjeno samo toliko sredstev, da bi se na račun socialnega zavarovanja lahko zdravilo le 3200 pacientov, čeprav po najstrožjih kriterijih glede indikacij pogoje za takšno zdravljenje izpolnjuje blizu 8000 bolnikov.

Na račun tako majhnega števila pacientov, ki se potem še »razdrobijo« po posameznih zdraviliščih, prizadeti kolektivi ne najdejo računic za rentabilno poslovanje. Računice ne iz-

boljša niti glavna sezona, ko so zdravilišča vsaj v glavnem polna, ker pač prihajajo inozemci in domači samoplačniki.

Upravni odbor Zveze naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev Slovenije je zato na zadnji seji poudaril, da je treba čimprej sprožiti akcijo za uveljavitev razširjenega zdravstvenega varstva, kar naj bi naravnim zdraviliščem skozi vse leto zagotavljalo vsaj tisto število pacientov, ki je minimalno potrebno za nadaljnje delo in obstoj teh, razen vsega drugega, tudi zdravstvenih organizacij.

Uveljavitev tega (tudi večkrat ponovljenega skupščinskega) priporočila seveda nalaga velike dolžnosti zlasti delovnim organizacijam, ki naj bi prispevale pretežni del sredstev za tak način zdravljenja oziroma preventivnega oddiha za svoje člane kolektiva. Žal pa takoj velja poudariti zlasti to, da so naravna zdravilišča Slovenije kaj malo storila za to, da bi se s ceno svojih uslug in tudi s propagando zanje približala tistim, ki naj bi jih v končni posledici rešili iz zagat.

»PRIMER GENERALTURIST«

V sosednji Hrvatski so se namreč problema lotili odločneje in s pomočjo ter vso podporo turističnih strokovnjakov podjetja GENERALTURIST iz Zagreba. To podjetje je edino v državi, ki vključuje samostojno direkcijo za zdraviliški turizem in ki je po inozemstvu in v domovini razmahnilo neverjetno močno propagando za zdravljenje v jugoslovanskih naravnih zdraviliščih. Samo v letu dni so za te potrebe izdali več kot 15 milijonov S-din, kar je precej več, kot bo veljala izdaja skupnega prospekta slovenskih naravnih zdravilišč, ki ga pripravljajo že leto dni, pa še zdaj ne vedo, ali bodo imeli denar zanj.

No, stroškov propagande si GENERALTURIST doslej sicer še ni poplačal. »Prepričani pa smo, da je bila ta investicija rentabilna,« poudarja doktor Božo Heina, direktor sektorja zdraviliškega turizma v tem podjetju. »Z našimi naravnimi

zdravilišči smo se dogovorili, da jim v izvensezonskem času pošiljamo inozemske paciente po ceni pet dolarjev na dan, če hkrati sprejmejo domače goste po ceni od 21 do 29,5 N-din na dan. Že doslej pa smo pridobili prvo večjo skupino 200 Belgijcev, 120 otrok iz Nemške demokratične republike, več kot 300 delavcev iz Zagreba in Slavonije. Če ne bi bilo vojne na Bližnjem vzhodu, ki je prekrizala izpolnitev res lepих pogodb, bi bil rezultat veliko, veliko boljši. Izpad skušamo nadomestiti z večjim prilivom gostov iz skandinavskih in drugih dežel.

Dejstvo je, da v tujini na splošno zelo malo vedo o tem, kaj vse lahko zdravimo v naših naravnih zdraviliščih. Zaradi tega smo pripravili vrsto posvetovanj z znanimi medicinskimi strokovnjaki v inozem-

stvu, ki se jih je povsod udeležilo najmanj po 50 zdravnikov in drugih strokovnjakov. Po vseh zagrebških hotelih so po sobah razen tega izobešeni prospekti, na katerih so navedene vrste in cene uslug, ki jih nudimo, vstevši lastno zdravniško nužno pomoč.

Se nekaj je povedal doktor Heina, kar si velja zapomniti: »Trgovci smo vsi mi, ki se ukvarjamo s turizmom. Zdraviliški turizem pa pomeni sestavni del turizma. Torej se moramo na neki način približati interesom. Ti so tako prizadeti posamezniki oziroma njihovi kolektivi, kot zdravilišča. Uspeli smo v tem, da smo

cenejši kot bi bili, če bi se prizadeti posamezniki obračali naravnost na zdravilišča. Tem pa tudi bolj prav hodi, če so sprejemi organizirani, posebno večjih skupin, pa tudi posameznikov...«

LEPO PO STAREM

Kot nasprotje temu naj povemo, da po izjavah predstavnikov Zveze naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev Slovenije največje turistično podjetje v naši republiki, KOMPAS, ni zainteresirano za to, da bi se še posebej ukvarjalo tudi z zdraviliškim turizmom.

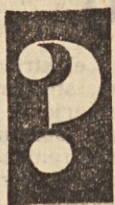
Te izjave nismo preverjali, ker je tudi v preteklosti — bila je namreč že večkrat javno ponovljena — še nihče ni demantiral.

Kakorkoli pa že je, drži zgolj to, da Zveza naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev Slovenije doslej ni uspela »zediniti« svojih članov, ki so si hkrati na trgu precejšnji konkurentje. V preteklih letih, ko je zdraviliščem še šlo dobro, jim ni bilo mogoče dopovedati, da je potrebna skupna akcija in enoten nastop zlasti v inozemstvu. Zdaj, ko prizadeti to vse bolj spoznavajo, pa nimajo sredstev, da bi to tudi storili. Tako se je vsa aktivnost zveze zožila na raziskavo trga in skromno propagando v sosednji Avstriji in Nemčiji, kar sicer že daje prve rezultate, vendar pa bo trajalo še nekaj let, da bi dosegli morebitne vidnejše uspehe. K temu naj bi pripomogel tudi pred kratkim izdelan barvni film o slovenskih naravnih zdraviliščih in morda kasneje tudi že omenjeni prospekt... Dobra volja in prizadevnost Zveze naravnih zdravilišč sta torej otopeli zaradi nerazumevanja in premajhne podpore članov.

Ladje, ki se potaplja, pa ni lahko rešiti, čeprav se tudi to včasih posreči. Že zato, ker so tudi naravna zdravilišča nujni pogoj in pomemben člen v omrežju naših zdravstvenih ustanov, želimo, da bi vsaj sedanjia akcija Zveze naravnih zdravilišč dosegla uspeh.

Kljub vsemu pa ostaja zelo grenko spoznanje, da so si v zdraviliščih pretežnega dela sedanjih težav sami krivi in da še zdaj vzroke vidijo bolj drugod kot pa tudi v lastnem delu. Ali je zares potreben polom, da bi se streznili?

M. GOVEKAR

Na ponovno pritožbo je prišlo edino pojasnilo, da pritožba ne zadrži izviršitve...

V zadnjem Uradnem listu SRS so objavljeni novi koeficienti za prispevke vodni skupnosti. Bojda so usklajeni s prispevki v Italiji, Avstriji in Nemčiji, z izjemo ene same gospodarske branše — papirnic. Pri teh je za 500 % večji ali v primerjavi s prejšnjim prispevkom za 250 % povečan.

Vevški papirničarji bodo to breme občutili v proizvodnih stroških in v konkurenčnosti na svetovnem trgu, če s ponovno pritožbo, ki je tokrat naslovljena na republiško skupščino, znova pogorijo.

Ne glede na izid te pritožbe pa jih ne bo nihče prepračil, da je pametno z datjavami preobremenjevati tiste gospodarske panoge, ki imajo komparativne prednosti, in jih tako kaznovati za dobro gospodarjenje. Zastrupljenih klinov in belic ni mogoče vnovčevati niti tako, kakor zdrav ulov, morale bi biti pa veliko dražje kot kaviar, da bi z iztržkom izenačili svoj vodni prispevek s prispevkom v drugih panogah gospodarstva...

Ma-

ZA VAŠ TRANSISTOR, ZA VAŠO ELEGANTNO BATERIJSKO SVETILKO SAMO 1,5 V BATERIJE

ZMAJ

Vam nudi moden asortiment konfekcije, galanterije in metražnega blaga

modna hiša
LJUBLJANA — MARIBOR

PRODAJNI SERVIS

Color ve, kaj hoče

V tovarni Color v Medvodah je zaposlenih 340 delavcev.

Lani je znašal njihov bruto produkt 3 milijarde 400 milijonov starih dinarjev, letos pa računajo, da bo bruto produkt že blizu 4 milijarde starih dinarjev.

Z Jožetom Bukovcem, komercialnim direktorjem tovarne, sem se pogovarjal predvsem o tem, kako bodo dosegli 4 milijarde starih dinarjev bruto produkta, seveda pa je beseda stekla tudi okrog polletne bilance, o problemih, s katerimi se trenutno srečujejo v podjetju in še o marsičem.

Nasploh pa je bilo mogoče iz vsega razgovora kaj hitro razbrati, da je tovarna Color iz Medvod ena od tistih tovarn pri nas, ki vedo, kaj hočejo doseči s proizvodnim programom.

»Zavoljo tega ni prav nič čudnega, da imamo včasih še preveč dela,« je pripovedoval komercialni direktor. »Naročila, ki jih sami ne zmoremo,

mnogokrat odstopimo drugim, nam sorodnim tovarnam, med njimi Kemični tovarni Domžale, potem Chromosu iz Zagreba in še nekaterim.«

V proizvodnem programu Colorja je blizu 1000 različnih izdelkov.

»Hočemo zadovoljiti vsakega kupca, pa če pride s še tako skromnim naročilom, vidite, zategadelj imamo tudi tolikšno število izdelkov v proizvodnem programu.«

»Kako pa ste zaključili gošpodarjenje ob polletju?« me je mimogrede zanimalo. »Kar dobro. Za blizu šest odstotkov smo prekorčili plan v primerjavi z enakim obdobjem lani, medtem ko smo dohodek v primerjavi z enakim obdobjem lani povečali kar za blizu osemnajst odstotkov. Pri tem pa vam moram povedati, da od 15.500 ton, kolikor proizvajamo vseh barv letno, blizu 3000 ton barv proizvajamo z izgubo, ker imamo zanje plačirane cene...«

Pomanjkanje obratnih sredstev pa je za medvoški

Color trenutno največja težava.

»Razni odjemalci nam dolgočijo za več kot milijardo šeststo milijonov starih dinarjev, medtem ko imamo sami neporavnanih obveznosti le za blizu tristo milijonov starih dinarjev. Povedati vam moram, da se zelo trudimo, da bi si ustvarili kar največ lastnih obratnih sredstev. To pa bomo dosegli z zmanjševanjem zalog. In v tej smeri kar pridno delamo, saj smo jih v primerjavi z lanskimi zmanjšali za nič manj kot 300 milijonov starih dinarjev, sicer pa znašajo naše zaloge približno vrednost enoletne proizvodnje...«

Tudi o izvozu sva se pogovarjala.

»Naš izvoz je za sedaj še manjši kot uvoz,« je povedal Jože Bukovec, komercialni direktor. »Toda tudi na tem področju napredujemo, saj smo letošnji načrt izvoza uresničili z 91 odstotki že ob prvem polletju. Udeležili smo se tudi jugoslovanske razstave v

Moskvi in tam navezali stike s sovjetskimi partnerji, da bi od nas kupovali najrazličnejše lake in premaze. Zavoljo tega upamo, da se bodo naši izdelki kmalu uveljavili na sovjetskem tržišču.«

Osebnih dohodkov zaposlenih so v Colorju na zavidljivi višini.

Nedvomno so odraz produktivnosti in pa seveda tudi stimulativnega nagajevanja, kajti za vsako delovno mesto, tudi za ono v upravno-tehničnem vodstvu podjetja, imajo že izoblikovana merila nagajevanja.

»Osebnih dohodkov so za prvo polletje letos znašali za celotno podjetje v povprečju 116.000 starih dinarjev,« pojasnjuje Jože Bukovec, »samo za delavce v proizvodnji pa 101.000 starih dinarjev. Razpon med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom je 1:4,2, sicer pa so se osebni dohodki gibali pri strokovnjakih z višjo in visoko izobrazbo v povprečju 210.000 starih dinarjev, pri visokokvalificiranih delavcih 128.000 pri kvalificiranih 111.000 in pri nekvalificiranih 86.000 starih dinarjev.«

M. Z.

PORTRETI IN SREČANJA

Prijazno dekle, tale Segova Marinka. Kakor rojena za menjalnico in oskrbovalnico ladij in jacht kjerkoli, ne samo v Piranu.

Komaj sva se spoznali, je iz torbice potegnila računski listek z reklamo za martini in kemični svinčnik z reklamo za konjak Martell.

»Nate,« je rekla, ko je oboje položila predme, »kot novinariki vam bo mogoče prav prišlo.«

Potem sva s kavarniške ploščadi molče opazovali morje. V visokih valovih se je zaletavalo v obalo, se raztreščilo v milijone belih kapljic in se potem zopet v penetih slapovih zlivalo v valove.

»Imate radi morje?«

Marinka se je nasmehnila. V povešenih kotičkih ust ji je ostalo nekaj grenkega.

»Rada ga imam, le preveč me spominja na mojo brezsilnost. Bojim se konca turistične sezone. Prehrana bo verjetno zaprla menjalnico in spet bom na cesti, če me ne sprejmejo v Splošno plovbo. Kadrovske oddelke organizirajo, mogoče se mi posreči... Presrečna bom, če ne pridem spet mami na pleča. V kratkem bo upokojena...« je dekle razlagalo svoje skrbi.

Po poklicu je ladijski tehnik. Takrat, ko se je vpisala

Splošni plovbi, fantje pa so se zaman ponujali po vseh ladjedelnih v Dalmaciji.

»Slutili smo, da bo težko za kruh, da bo pa tako hudo, si nisimo mislili. Če bi imeli denar, bi odprli lastno čolnarno.«

»Čolnarno?«

»Zakaj pa ne bi izdelovali jacht, jadrnic in motornih čolnov? Promet z jachtami vedno bolj narašča, posebno v Italiji. Včasih je v Piranu po sto inozemskih jacht na dan. Celo iz Švedske, Holandije in Združenih držav prihajajo. Ali mislite, da ne bi mogli naših jacht prodajati tujcem? Od obrtnikov z dalmatinskih otokov jih precej kupijo, ker so so-

Pristrižene peruti

lidno zgrajene in odporne. Pa tudi Piran bi jih potreboval. Turisti nimajo ničesar drugega na razpolago kot motorne čolne.«

Marinka se je razgrela. Pri svojih slabih dvajsetih letih je bila videti zrela, razsodna ženska, ki hodi z odprtimi očmi po svetu. In podjetna. Toda podobna golobu z zlomljeno perutnico. Rada bi vzletela, pa ne more...

V oskrbovalnici za jachte, preko katere ima edini stik z morskimi objekti, dobi medtem ko tuje turiste zalaga z whiskeyjem in cigaretami, marsikatero dobro idejo. Če se ob naši obali pokvari jacht, jo vlečejo v Trst popraviti. Uslogo bi lahko opravila piranska čolnarna, ki obstaja samo v glavah trinajstih nekdanjih sošolcev. Piran bi potreboval prezimovalnico za čolne.

»Idej nam ne manjka, toda kako naj jih uresničimo?«

Molk.

Od besnenja utrujeno morje se je umirilo. Galebi, ki so se pred besnečim morjem zatekli nad mesto, so zopet mirno plavali nad plivajočo vodono gladino.

Marinka pa je vprašujoče strmela vame.

Ma

NA KOPRSKEM:

Prihranjena razočaranja

Nikomur ni lahko, če je ob delo, četudi ju, bil sprejet samo na poskušnjo. Razočaranja, užaljenost in večkrat tudi malodušnost so nujni spremljevalci takšnih odslovitev. Vendar delovne organizacije včasih nimajo drugega izhoda, ko ugotovijo, da delavec več škoduje kot koristi, če se dela ne navadi.

Na področju Komunalnega zavoda za zaposlovanje Koper, to je v šestih občinah, ki jih združuje, se večja podjetja že izogibajo temu dvojnemu zlu. Kandidate za razpoložljiva delovna mesta — žal, samo nekvalificirane delavce, ki naj bi se pričeli, in bodoče vajence — večja podjetja že pošiljajo v Zavod na testiranje. Strokovnjaki jim preizkusijo spretnost prstov, vid, sluh, pri nekaterih pa tudi pismenost in računske sposobnosti. Odvisno od delov-

je na podlagi rezultatov testiranja trdil, da ima zahtevane sposobnosti in se le na delovno okolje še ni navadil. Od ljudnost in zagrenjenost pa da sta posledici mladosti brez staršev. Celih šest mesecev so imeli s tem mladim začelnikom v Tomosu probleme, potem je postal odličen delavec.

Testirani in izbrani kandidati potem obiskujejo uvajalne seminarje, kjer je možna druga selekcija. Stroške deloma pokriva Zavod za zaposlovanje,

Centrom za gradbeništvo v Ljubljani je organiziral v Sežani in Kopru 3-mesečne uvajalne seminarje. Kdor je uspešno opravil zaključni izpit, se je smel vpisati v vajensko šolo...

Veliko deklet brez strokovne izobrazbe pa se je preko uvajalnih seminarjev zaposlilo najprej sezonsko, potem pa za stalno v gostinstvu.

IZ MALEGA RASTE VELIKO?

Na strokovno sito Zavoda za zaposlovanje prihajajo že tudi kandidati za zahtevnejša delovna mesta. Casino iz Portoroža je poslal testirat prosilce, ki bi morali ob srednji strokovni izobrazbi obvladati vsaj en tuj jezik. Pri Slavnikovih kandidatih za avtobusne prevodnike preizkusijo poleg drugega, kako so doma v osnovnih računskih operacijah.

Tomos je šel v svojih zahtevah še dlje: na testiranje pošilja tudi kandidate za stipendije.

Nečesa pa zaenkrat še ne moremo pričakovati, namreč tega, da bi s testiranjem ugotovili, ali zaposleni ustrezajo delovnim mestom, ki jih zasedajo.

V svezem poročilu, ki ga je Zavod za zaposlovanje Koper pripravil za področne občinske skupščine, namreč dobesedno piše:

»da bo kvalifikacijska struktura brezposelnih do konca leta višja kot zaposlenih, ker prihaja vedno več strokovnih kadrov iz poklicnih in drugih strokovnih šol, možnosti za zaposlitev se pa manjšajo.«

»da so v prvem četrtletju letošnjega leta delovne organizacije sprejele na delovna mesta, za katera se zahteva strokovna izobrazba, 20 odstotkov oseb, ki takšne izobrazbe nimajo, čeprav je bilo istočasno med brezposelnimi dovolj strokovno ustreznih delavcev.«

M. K.

DOPIŠNIKI POROČAJO

• TRBOVLJE:

NOVA 1000-TONSKA PEČ NA SUHI POSTOPEK

Delavski svet Cementarne Trbovlje je sprejel sklep o pravi investicijskega programa za postavitev nove 1000-tonske peči na suhi postopek. Prehod na ta novi proizvodni proces v Trbovljah — med drugim — omogoča tudi novo nahajališče laporja na Pleskem, v katerem je skoraj trikrat manj vlage kot v laporju iz Vasle, in pa nova sodobna naprava za homogenizacijo surove moke. Prednost suhega postopka v proizvodnji cementa je zlasti v tem, ker bodo porabili na leto za okrog 30 tisoč ton manj premoga, s čimer bodo prihranili okrog 175 milijonov starih dinarjev. Zgraditev nove 1000-tonske peči v Cementarni bo veljala okrog 12 milijard starih dinarjev. Trboveljski cementarji bi letno zbrali v ta namen okrog 800 milijonov starih dinarjev, nekaj sredstev računajo, da bodo dobili od družbe, nekaj pa od banke. Razen tega računajo tudi z možnostjo, da bi cementarne združevale prosta sredstva v posebnem skladu, namenjenem za sofinanciranje rekonstrukcij jugoslovanskih cementarn. Na ta način bi najhitreje rekonstruirali cementarne in tako zagotovili zadostne količine cementa za domače tržišče.

V. S.

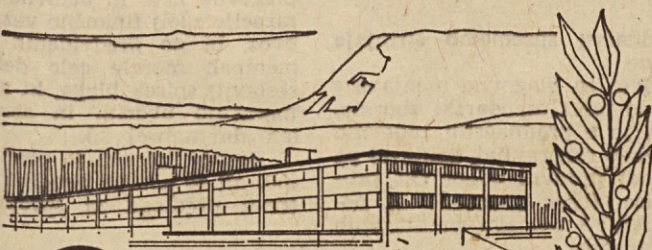
• MURSKA SOBOTA:

SINDIKATI O ZAPOSLOVANJU

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Murska Sobota je na svoji zadnji seji razpravljalo o rezultatih gošpodarjenja v prvem polletju letos in o problematiki, ki spremlja posamezne panoge gospodarstva ter o nalogah sindikatov pri razreševanju problemov zaposlovanja v občini. Dokajšnjo pozornost so posvetili integraciji zdravstvene službe v Pomurju.

Menili so, da je potrebno v delovnih organizacijah stalno spremljati gospodarske premike in tržne razmere, kajti za skrbiljuče je, da je kljub porastu fizičnega obsega proizvodnje akumulativnost nasproti enakemu obdobju lanskega leta letos manjša. Zaposlovanje v občini je z dneva v dan težje, saj letno išče na novo zaposlitev 600 do 700 delavcev. Po dosedanjih pokazateljih pa bi se predvidoma na novo vsako leto lahko zaposlilo 200 do 300 ljudi. Občutno je tudi pomanjkanje mest za vključevanje mladine v uk, saj je kar 600 mladih ljudi ostalo brez vključitve v uk oz. šole.

A. H.

20 LET
Nanos

VELETRGOVSKO PODJETJE IMPORT-EXPORT

NANOS POSTOJNA

PRAZNUJE LETOS 20-LETNICO OBSTOJA

Uspešnost poslovanja in skrb za potrošnika v tem času dokazujejo številne sodobno opremljene in bogato zalozene poslovalnice naših obratov Postojna, Koper, Portorož, Buje, Čabar, Sadije-zelenjava Koper.

Podjetje ima lastno hladilnico v Dekanah in sodobna skladišča v Postojni.

Obiščite naše trgovine in se prepričajte o bogati izbiri, solidnih cenah in vpljudni postrežbi!

Nanos

nega mesta, za katero kandidat prosi.

O uspešnosti te prve selekcije so se v Tomosu že pred nekaj leti prepričali. Potrebovali so 20 varilcev, Zavod je v ta namen testiral 30 kandidatov in slabših deset zavrnil. Z izborom so bili v Tomosu zelo zadovoljni. Problematičen je bil samo en varilec. Predelavec se je pritoževal nad njim, da je preveč zaprt vase in odljučen in da z njim zato ni mogoče delati. Zavod za zaposlovanje pa

deloma pa podjetja, ki namestavajo kandidate zaposliti in v katerih se praktično uvajajo v delo.

Gradbene, kovinske in gostinsko-turistične organizacije so doslej sofinancirale uvajanje 222 nekvalificiranih delavcev v svoje delo.

Koprski zavod za zaposlovanje je štiri leta zapored pomagal 20 do 30 mladincem, ki niso dokončali osemletke, da so prišli do gradbeniškega poklica. Skupaj z gradbenimi podjetji in

V delitvi po delovnih enotah se pojavlja problem, ali merila delitve zasnovati po fakturirani ali vnovčeni realizaciji. Zdi se, da tisti, ki zagovarjajo dohodkovno ceno in dohodkovno teorijo, ne pa produkcijske cene, bolj nagibljejo k temu, da je treba deliti le na osnovi vnovčene realizacije proizvodov. Po njihovem šele tržišče dokončno prizna vrednost proizvoda. To je gledano z bilančnega vidika točno, imata pa to načelo in praksa slabost, da zlasti v podjetjih, kjer je cikel dodelave proizvoda in tudi plačevanja izredno dolg, krni spodbužno nagrajevanje. Tako na primer v tovarnah potekajo različno dolgi cikli izdelave dokončnega proizvoda. Problem pa je še težji, če podjetje izvaža, saj traja v tem primeru plačilo tudi do 90 in več dni.

Poleg tega pa vplivajo tudi na plačevanje preostalih proizvodov in celo uslug nekatere težave, ki načelo delitve po vnovčeni realizaciji zelo zavlečejo. Če je povprečna poravnava računa med podjetji prek 40 dni, to v povprečju pomeni, da v mesecu proizvodnje običajno ni mogoče obračunati tudi vnovčene realizacije. V praksi se lahko dogaja, da je recimo v januarju proizvodnja porasla v podjetju za 10 %, toda ker niso podjetja plačala računov, je bila vnovčena realizacija samo 90 % planiranih dohodkov. Dosledno temu načelu bi to pomenilo, da bodo imeli proizvajalci zaradi tega za 20 % nižje osebne dohodke, kot pa je bila njihova fakturirana realizacija oziroma produktivnost. Lahko se dogodi, da bo naslednji mesec obratno. Volja za

FAKTURIRANA REALIZACIJA

delom bo malo splahnela, slučajno pa bodo prodali proizvode kupcem, ki so zelo hitri pri plačevanju in pri 90 % proizvodnji bodo imeli — recimo 105 % osebnih dohodkov. To je razlika prejšnjega meseca in boljše plačevanje v tekočem mesecu. In tako delavci, ki so normirani po komadih, ne bodo razumeli logike nagrajevanja. Prejšnji mesec so napravili več, a dobili manj, ta mesec pa so dobili več, čeprav vedo, da so napravili manj. Za samo nagrajevanje je slabo, če je podrejeno suhi finančni tehniki, kadar ta ne upošteva dovolj dejavnika, ki vrednost ustvarja — človeka.

Vseeno pa je potrebno pri vnovčeni ali fakturirani realizaciji razčistiti še en problem. Zagovorniki vnovčene realizacije namreč pravijo: kako nagrajevati, izplačevati nekaj, kar ni prodano? Kaj pa če nastanejo zaloge? Mi bomo izplačevali, kasneje pa vračali, kar bo povzročilo večje težave, kot pa če kljub spodbumam, ki so krnjene, ne izplačujemo nič več, kolikor je bilo nakazanih sredstev na naš račun. Pri tem je najbrž potrebno ločiti naslednje stvari: sezonsko, polsezonsko in tekočo proizvodnjo. Prav tako bi bilo v sezonski in polsezonski proizvodnji še veliko težje uveljavljati načela vnovčene realizacije in spodbužno nagrajevanje. V takih pogojih morajo podjetja realno računati z rezervami, z rezervnimi fondi, žal z večjimi obratnimi sredstvi, kajti razumljivo je, da bodo sezonsko proizvodnjo v največji meri kreditirala podjetja in v manjši trgovina. Poleg različnega značaja proizvodnje pa je treba ločiti še drugo značilnost, ali gre v podjetju za nerealizirano vnovčenje, torej za fakturiran račun solidnemu plačniku, ki svoje obveznosti še ni finančno izpeljal, ali pa gre za zaloge neprodanega blaga. To pa sta dve kvalitativno različni stvari. Če je vnovčena realizacija kasnila, je treba prek računovodstva, komercialne službe napraviti vse, da upnik v predvidenem roku plača. Če pa se pojavijo zaloge, če torej za proizvedeno blago ni kupca, potem je treba v podjetju biti plat zvona. Samo za enodnevno proizvodnjo povečane zaloge so znak, da s prodajo nekaj ni v redu. Ta znak zahteva takojšnje sklicanje upravnega odbora, če je potrebno tudi delavskega sveta, kjer je treba natančno proučiti razloge in poiskati rešitve. Toda, kot je bilo že zapisano, neprodano ali še ne vnovčeno, to sta dve različni stvari in ju je potrebno tudi različno obravnavati. Prvo zahteva tehniko obračunavanja, tudi nagrajevanja, drugo zahteva v bistvo gospodarjenja. Če namreč v podjetju rastejo zaloge iznad dosedanjega, dopustnega povprečja, je to slab gospodarski znak, ne glede na to, ali je obračun dohodka v podjetju izpeljan po vnovčeni ali fakturirani realizaciji.

VINKO TRINKAUS

Pozdravljene!

kockovec

ZA SONCEM

GREJE NAJCENEJE

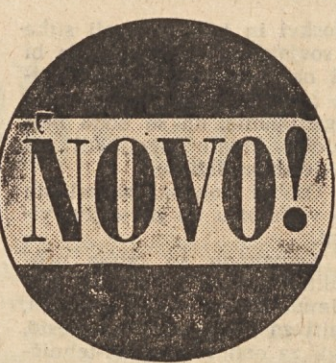
VELENJSKI LIGNIT

Vesela vest stotisočem potrošnikom:

VELENJSKE KOCKE ZNOVA NA TRŽIŠČU!

Za vse kupce veljajo v trgovinah posebne ugodnosti

S POTROŠNIŠKIH POLIC ■ POLIC

»RENA WARE« posoda s petdeset letno garancijo

Menda ni gospodinje, ki si ne bi želela kompletne kuhinjske posode, kakršno zdaj pod nazivom RENA WARE prodajajo v ljubljanskem Supermarketu veletrgovine PREHRANA.

Sedem različnih posod in pet pokrovov, pefdesetletna garancija proti vsem vrstam (tudi mehaničnim!) poškodb, nezahtevna nega, bestveno skrajšan čas kuhanja in vsestranska uporabnost in praktičnost... pomeni le nekaj prednosti, kot jih reklamirata proizvajalec oziroma PREHRANA, ki je s to novostjo obogatila naše tržišče.

Naj povemo, da je RENA WARE posode izdelano iz treh plasti skupaj stisnjenega jekla. Posode in pokrovi se med seboj zelo natančno prilegajo, tako da se

toplota ne širi samo skozi dno, kot pri običajni posodi, ampak se v notranjost posode razširja tudi s strani in od pokrova navzdol. Mogoče pa je kuhati tudi tako, da se posode postavi druga nad drugo, kar tudi bistveno zmanjša porabo elektrike.

Zaradi omenjene konstrukcije RENA WARE posoda omogoča tudi kuhanje hrane v lastnem soku, s čimer se ohranijo tiste sestavine, ki se v vodi raz-

tapljajo: mineralne snovi, vitamini, arome... Po takšnem kuhanju zelenjava na primer obdrži prvotno obliko.

Tej kopici hvalnic velja dodati še eno: RENA WARE je navzlic vsej kvaliteti izredno draga. Ne vemo, koliko je pri nas gospodinje, ki bi za tak komplet lahko odštele kar 257.400 S-dinarjev naenkrat ali v obrokih, kajti to posodje prodajajo tudi na kredit. Ob tako visoki ceni le malo pomeni

tolažba, da se nabavni stroški poplačajo že v treh in pol letih zgolj na račun prihranka pri električni energiji. Nemara bi proizvajalec in prodajalec z večjim uspehom sklepala kupčije, če bi v zameno za doživljenjsko garancijo v »službi« ene in iste gospodinje ponudila nekaj krajšo garancijo, pa dostopnejšo ceno... Vsem, ki imajo denarja dovolj, pa nakup RENA WARE posodja seveda toplo priporočamo!

NEKAJ PRIPOMB K SPREMINJANJU DEVIZNEGA IN BLAGOVNEGA REŽIMA ZA LETO 1968

SPET SAMO ZAČASNI UKREPI?

● Dober namen, da bi o spremembah deviznega in blagovnega režima razpravljali čimširši krog gospodarstvenikov, je spodbetel zaradi letnega oddiha zvezne uprave. ● Predloga za razvrstitev blaga v kategorije izvoza in uvoza gospodarstvo ni dobilo, čeprav je bilo dogovorjeno, da ga bodo zvezni organi dostavili do 15. avgusta republiškimi gospodarskim zbornicam. ● Predlogi Slovenije za svobodnejšo blagovno menjavo z vzhodnimi državami in za pravilnejše stimuliranje izvoza v prednačrtih novih odlokov niso upoštevali.

Da bi blagovna menjava v letu 1968 nemoteno potekala, je treba vse spremembe in dopolnitve deviznega in blagovnega režima sprejeti in objaviti do konca septembra, uveljavljene pa naj bi bile 3 mesece zatem, torej v januarju.

Tako zahteva tudi zakon o poslovanju s tujino.

Akcija za omenjene spremembe se je začela pravočasno: v sredini julija. Na skupnem sestanku so se predstavniki Zvezne in republiških gospodarskih zbornic, zveznih sekretariatov za zunanjo trgovino in finance skupaj z bankarji dogovorili, da posebne delovne skupine na podlagi gibanja plačilne bilance v letošnjem letu predvidijo nadaljnjo liberalizacijo zunanjetrgovinske menjave in deviznega režima ter do 15. avgusta pošljejo svoje spremenljive predloge gospodarstvu v razpravo.

Delo pa ni tako potekalo, kajti pristojni člani zvezne uprave so odšli 1. avgusta na letni oddih in se vrnili 25. avgusta. Pet dni zatem je bil v Beogradu ponovno sestanek, na katerem so predstavniki republiških gospodarskih zbornic obrazložili predloge štirih novih odlokov za spremembo zunanjetrgovinskega in deviznega režima.

Predloge novih odlokov so zbornice dobile v razpravo z zahtevo, da pripombe nanje pošljejo do 15. (!) septembra. Dostavile pa naj bi tudi predloge za spremenjeno razvrstitev blaga pri uvozu in izvozu, in sicer »na pamet« oziroma po praktičnih izkušnjah, kajti zadevnega osnutka, ki naj bi bil izhodišče razprave, v Beogradu niso sestavili. Brez predloga o razvrstitvi blaga pa ni mogoče niti resneje razpravljati o pogodno prostem uvozu, ki predstavlja samo del bilanciranja in menjave z Vzhodno Evropo.

Tako je torej za razpravo o osnutkih novih odlokov o deviznem in zunanjetrgovinskem režimu ostalo komaj petnajst dni ali dva tedna. V tem času seveda republiške gospodarske zbornice pri najboljši volji ne bi mogle konzultirati vseh gospodarskih organizacij, ali se s

prednačrti sprememb strinjajo ali ne.

Svet za blagovno menjavo s tujino pri Gospodarski zbornici SRS je o prednačrtih zadevnih odlokov razpravljal, zahteval pa je, naj upravni odbor GZ protestira zoper prepozno in pomanjkljivo dostavo predlaganih sprememb.

BODO POMANJKLJIVOSTI ODPRAVLJENE?

K predlaganim prednačrtom novih odlokov o deviznem in blagovnem režimu so imeli člani sveta za blagovno menjavo s tujino izredno veliko pripomb, ki so jih nekaj dni zatem preučevali še svet za blagovni promet in predstavniki svetov strokovnih odborov na gospodarski zbornici.

Če računamo, da so pripombe iz vseh republik potovale en dan v Beograd, je zvezni upravi ostalo sila malo časa za razpravljanje o spremenljivih predlogih in za morebitne popravke prednačrtov. Od sprejema pripomb, poslanih z naše republiške zbornice, ki je izredno hitro opravila to delo, do zakonitega sprejema novih odlokov v Zvezni skupščini in objave v uradnem listu je ostalo največ deset dni...

Naša zbornica med drugim očita kršenje temeljnih načel zakona o deviznem poslovanju

in preveč parcialno liberalizacijo zunanjetrgovinske menjave in poslovanja in obsoja poslabšane pogoje za uvoz iz ključnih držav (čeprav je slovensko gospodarstvo poslalo v Beograd že več predlogov, naj bi ukinili blagovne liste in delovne organizacije zgolj finančno vezali na uvoz, bi po predvidenih spremembah morale celo detaljno sestaviti spisek blaga, ki ga nameravajo uvoziti, in sicer za leto dni naprej...).

Zvezna uprava je pred dilemo: ali še enkrat temeljito prenesti predloge za spremembo

deviznega in zunanjetrgovinskega režima in upoštevati vse umestne pripombe predstavnikov gospodarstva, ali pa zaradi časovne stiske predložiti pomanjkljive predloge Zveznemu izvršnemu svetu in Zvezni skupščini, da bodo spremembe lahko z novim letom uveljavljene.

Kočljiva dilema, ki je morda ne bi bilo, če bi nekateri člani zvezne uprave odšli nekaj tednov kasneje na letni oddih.

Novost! Novost!

Cvetlični lonček, ki zagotavlja življenje cvetlic tudi ob vaši daljši odsotnosti, je novi izdelek

»Poligalanta«

Volja draga
Nova Gorica

Lončki so različnih velikosti in oblik. Njihova posebnost je v tem, da imajo v spodnjem prostoru vodo, ki po posebnem sistemu pronica v zemljo in jo ovlažuje. Povprašajte po njih v vaši trgovini!

V založbi »DELAJSKE ENOTNOSTI« v zbirki »POGOVORI« bosta še V TEM MESECU izšli knjižici:

Rudi Videtič: EVROPSKE REGIONALNE GRUPACIJE ■ SPLOŠNI SPORAZUMI O TRGOVINI IN CARINAH (GATT) IN NAŠA ZUNANJA TRGOVINA
Dr. Dušan Bilandžić: MOŽNOST ZA RAZVIJANJE ZAHTEVNIH TEHNO-EKONOMSKIH SISTEMOV V RAZMERAH DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

ter

Edvard Kardelj: O NEKATERIH AKTUALNIH TEMAH NAŠE DRUŽBENE PRAKSE

Prednaročila sprejema uprava »DELAJSKE ENOTNOSTI«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 4

MNENJA IN STALIŠČA

IZKORIŠČAJMO PREDVSEM

LASTNO ENERGETSKO BAZO

(Nadaljevanje s 1. strani)

● Toda za termoelektrarne bi lahko uporabljali tekoča goriva, ki so cenejša, kalorično bogatejša kot premog in zato bolj ekonomična.

Ob naših cenah premoga in mazuta so bolj ekonomična, toda ali je naša politika cen pravilna? Na svobodnem trgu sta si premog in mazut enakovredna konkurenta, če sta njuni ceni v razmerju z uporabno vrednostjo obeh. Če je, na primer, premog toliko cenejši, kot je uporabna vrednost mazuta večja, potem sta za termoelektrarno obe gorivi enako rentabilni. V ZDA in Angliji pravzaprav premog določa ceno mazuta, ki je glede na večjo uporabno vrednost vedno nekoliko dražji. Tako kupec približno enako plačuje oboja toplotna vira.

● Toda naš premog je drag. Če bi v politiki cen posnemali ZDA in Veliko Britanijo, bi naša industrija ob podraženi električni energiji še teže konkurirala na mednarodnih trgih.

Ali ste prepričani, da premoga ne bi bilo mogoče poceniti? Ko so v Ameriki začeli propadati premogovniki, so se z železniškimi družbami in velikimi elektrarnami združili v tehnološko-proizvodni krog, ki je transportiranje premoga skrajšalo z 21 na dva dni, proizvodne stroške energije pa sedemkrat zmanjšal. Našim, predvsem slovenskim premogarjem, manjka

poslovnosti in verjetno organizacijskih sposobnosti. Če bi velenjski lignit sušili, bi se prevojni stroški znatno zmanjšali (kalorična vrednost lignita pa izenačila s kalorično vrednostjo rjavega premoga). Govorim po izkušnjah s kosovskim in kolumbijskim lignitom, ki ju Srbi sušijo. Priznam pa, da bi bilo tehnološko-proizvodni krog malo težje organizirati. V Ameriki imajo posebne vlake, ki nenehno krožijo od rudnikov do termoelektrarn, kjer se naloženi vagoni premoga avtomatično praznijo, ne da bi se vlak ustavil. V investicijskem načrtu za ljubljansko toplotno je bil sicer že predviden poseben vlak, ki naj bi prevažal velenjski kotlovec v Ljubljano, toda železniško podjetje svoje obljube, da bo nakupilo specialne vagona in prevažalo premog po izjemno nizkih cenah, ni izpolnilo zaradi poslabšanja ekonomskega položaja. Ameriškega zgleda kljub temu ne bi smeli pozabiti.

Z mazutom je pa takole: poceni je predvsem zato, ker nafte in njenih derivatov ne obremenjujemo z visoko carino in prometnim davkom. V glavnem pri teh gorivih samo rafinerije dobro zaslužijo. V drugih državah pa del ekstrema dobička petrolejskih družb zajemajo s fiskalnimi dajatvami in ta sredstva dajejo premogovnikom kot delno povračilo za škodo, ki jim jo povzroča uvoz nafte. Zahodna Nemčija vodi takšno politiko carinske zaščite, da poraba mazuta raste letno samo za 8 %, pro-

izvodnja premoga pa že desetletja znaša okoli 140 milijonov ton na leto. Državno vodstvo štiti premogovnike, ker se zaveda, da bi likvidacija lastne energetske baze v primeru mednarodnih zapletov ogrozila obstoj gospodarstva. Pravilnost tega stališča je potrdila arabska kriza. Zahodnoevropske države so se morale nemudoma presmeriti v preskrbi z nafto na Ameriko ali pa jo iz arabskih držav namesto skozi Sredozemlje vozijo okoli vse Afrike, kar seveda podražuje prevoz in električno energijo.

Dodal bi še, da je ministrstvo za energetiko v Veliki Britaniji po petrolejski krizi na Srednjem vzhodu popravilo dolgoročni načrt razvoja energetike in prid premoga. Zaradi zanesljivejših in samostojnejših preskrb bo samo neznan del bodočih termoelektrarn uporabljal tekoča goriva. Glavna surovina za proizvodnjo električne energije bo premog. V Združenih državah pa so po zadnjem kongresu energetikov in po žolčni razpravi na njem prav tako menjali perspektivni načrt energetskih virov v prid premoga. Leta 1980 bodo namesto predvidenih 800 milijonov ton uporabljali v termoelektrarnah 1450 ton premoga. Temu primerno pa so, seveda, zmanjšali planirano porabo tekočih goriv in plina.

■ V Sloveniji že tri leta po tistem in naglas govorimo o uvažanju zdaj sovjetskega zdaj alžirskega plina. Videti je, da še vedno niso razčiščeni računi

o ekonomičnosti plinifikacije, še manj pa, kateri plin bi bil cenejši. S tem vprašanjem ste verjetno seznanjeni, morda bi nam lahko še o tem kaj povedali?

Iz več razlogov se ne ogrevam za uvoz plina. Tako kakor nafta bi ga morali plačevati z devizami ali s proizvodi, za katere bi lahko dobili devize. Preskrbovanje s plinom bi bilo tvegano z ekonomskega in tehniškega vidika. Na splošno plin konkurira tekočim gorivom samo, če je cenejši. Kot energetska surovina je nenadomestljiv predvsem v nekaterih petrokemijskih industrijah, razen tega bi investicijski stroški ob predvideni uporabi 800 milijonov kubičnih metrov za Slovenijo — uporabljale bi ga železarne, kemična industrija in go-

spodinjstva — zelo bremenili prodajno ceno plina.

■ Torej ste na vsej črti zagovornik domačih energetskih virov.

Da, posebno, če je perspektiva uvoznih surovin kratka. Konjunktura nafte traja lahko največ 25 do 30 let, kajti potem bodo ležišča povečini izčrpana, odkrite zaloge zemeljskega plina pa so še manjše. Tudi zato ne bi bilo umestno zapirati premogovnikov in zavreči milijardnih investicij vanje. Z racionalnim izkoriščanjem vodnih sil in premoga bi tja do 1980. leta lahko sami pokrili vse potrebe po električni energiji v Sloveniji, brez večjih deviznih izdatkov in strahu, da bi nam kdo pri tem vezal roke. Dotlej pa bomo morda že lahko izkoriščali uran. Ležišča so tako bogata, da bi zadoščala

za pogon večje termoelektrarne elektrarne, in sicer za več desetletij. Ugotoviti je treba le še to, kako bi ga izločili iz hribine.

MARIOLO KOBAL

DELAJSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik:

MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VL telefon uredništva 316-672, 316-695, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 601-1-981, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 301-620-7-32000-10-3204-488. — Posamezna številka stane 50 N-din — 50 S-din. — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din — letna 26 N-din — 2600 S-din. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini. — Tisk in knjižni CZP »Ljudska pravica« Ljubljana

Kdo bo letos dobil oskarja?

V sredo dopoldne je zaključila z delom posebna strokovna komisija Centra za napredek trgovine in embalaže. Ziri je morala izbirati med 130 vzorci sodobne embalaže, ki so jih na tekmovanje poslala številna podjetja iz vse Jugoslavije, ter izbrati najboljše. Kdo so favoriti 11. državnega tekmovanja za najvišje priznanje v dosežkih pri embalaži Jugoslavije, bomo izvedeli prihodnji mesec, ko bo v Zagrebu svečana razglasitev rezultatov in podelitev oskarjev. Z dokajšnjo gotovostjo pa že moremo trditi, da bodo kandidati za to visoko odličje proizvajalci plastične in papirne embalaže. Zelo lepo embalažo imajo tudi tovarne: Zlatorog, Saponia, Badel, Zito-Ljubljana, Destilacija Dana in Avtoelektro Tolmin, ki je letos prvič nastopil s svojimi izdelki na tej elitni prireditvi jugoslovanskih tovarn. (Foto služba DE)

V sredo dopoldne je veletrgovina Prehrana iz Ljubljane odprla na Vodmatu v Ljubljani svoj 37 P-market. Trgovina je samopostrežnega tipa, sodobno urejena in dobro založena z vsemi artikli široke potrošnje; v enem delu trgovine pa je tudi odlična bife. Po krajšem pozdravnem nagovoru predstavnika podjetja je novo samopostrežnico na Vodmatu odprl predsednik občinske skupščine Ljubljana-Center Andrej Levičnik. — (Foto: Matjaž Vizjak)

Zahtevajte v vaši trgovini okusne in vedno sveže piščance iz Ptuja

YUGOSLAVIA

EDRUŽENO ŽELEZNISKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA

turistično transportni biro

LJUBLJANA, TITOVA C. 32, TELEFON 311851 IN 311852

V letošnjem letu bomo priredili še naslednje izlete:

1. PARIZ—MÜNCHEN, od 25. 11.—1. 12. 1967, z vlakom. CENA: 750,00 N-din. PRIJAVE: do 25. oktobra 1967.
2. RIM, od 26.—30. 11. 1967, z vlakom. CENA: 410,00 N-din. PRIJAVE: do 10. novembra 1967.
3. BUDIMPEŠTA, od 1.—3. 12. 1967, z avtobusom. CENA: 320,00 N-din. PRIJAVE: do 15. novembra 1967.

Prijave sprejemajo poslovalnice TURISTIČNO TRANSPORTNEGA BIROJA,

Ljubljana, Titova 32
Maribor, Partizanska 50
Celje, Titova 3

KLI proizvodi

KOMBINAT LESNO PREDELOVALNE INDUSTRIJE LOGATEC

proizvaja in nudi:

- KVALITETNA VEZANA OKNA IN BALKONSKA VRATA
- ROLETE, IZDELANE IZ LESENIH PROFILOV, PREBLEČENIH S PLASTIKO
- STRUŽENE FOTELJE IZ MASIVNE BUKOVINE

Vse individualne graditelje opozarjamo na našo stalno zalogo tipskih oken in balkonskih vrat.

Zahtevajte ponudbe!

ZANIMIVA NOVOST — IZREDNA UGODNOST

VELEBLAGOVNICA **nama** LJUBLJANA

s poslovalnicami:

- TRGOVSKA HIŠA, Tomšičeva ulica 2
- BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Wolfova ulica 1
- KONFEKCIJA ELITA, Čopova ulica 7

ODOBRAVAMO POTROŠNIŠKA POSOJILA

odslej za vse vrste blaga (razen prehranbenih artiklov in tobaka) tudi brez porokov in po drugih zelo ugodnih pogojih.

nama LJUBLJANA

Rudniki svinca in topilnica Mežica

Naše akumulatorje znamke MUNJA Zagreb in VESNA Maribor, prav tako akumulatorje tujih firm lahko odšlej kupite po nižjih cenah v naših lastnih prodajalnah v

- Ljubljani, Ilirska 7
- Zagrebu, Trg žrtava fašizma
- kmalu tudi v Mariboru na Tržaški cesti

Kozerija

V četrtem razredu gornjedske osnovne šole je učiteljica — pri predmetu poznavanja družbe — razlagala učencem, kako pomembni so inštituti. Rekla je:

»Sodobne družbe, napredno organizirane in proizvodno progresivne, si ne moremo zamisliti brez delovanja znanstvenih inštitutov.«

Tonček se s to njeno izjavo ni zadovoljil in jo je vprašal:

»Kaj pa je sploh to — inštitut?«

Janžek se je zasmeljal:

»Ha, ha, Tonček pa ne ve, kaj je inštitut!«

Nežka je rekla:

»Moj ata dela v inštitutu. Tam delajo elaborate.«

Nejče, ki navadno vse ve, je pripomnil:

»Inštitut je ustanova, ki skrbi za znanstvene raziskave.«

Učiteljica je pojasnila:

»Z rasto naše družbe so rasli tudi inštituti. Najprej jih nismo imeli, ker smo bili še zaostali in nismo vedeli, kako so pomembni; ko smo gradili tovarne, ki so nam širile gospodarsko obzorje, smo spoznali, kako pomembna je znanost in smo začeli ustanavljati inštitute v tovarnah in pri poslovnih združenjih in v

republiškem in v zveznem merilu; ko pa je naša družba dosegla raven sodobno organizirane družbe, smo ugotovili, da razen inštitutov, ki se ukvarjajo s teoretičnim proučevanjem na gospodarskem področju, potrebujemo tudi inštitute, ki naj bi znanstveno proučevali uspehe in neuspehe in ekscese naše družbe. Tako je nastala mreža inštitutov,

nosti delovanja inštitutov ne bo zadovoljila uka željnih šolarjev, zato se je z upraviteljem dogovorila, da bo četrti razred popeljala na ogled ene ga naših inštitutov.

Teden dni kasneje je stalo skupina učencev pred monumentalno zgradbo v središču glavnega mesta.

»To je torej inštitut,« je rekla učiteljica.

jih in po pomembnosti in jih pošiljajo v resorne oddelke.«

Pokazal jim je še en tak resorni oddelke. Sredi sobe je stal stroj in ob njem je sedel strokovnjak in pritiskal na gumbe in ob vsakem pritisku so se na steni prižigale raznobarene svetilke, in iz naprave nekoliko podobne pisalnemu stroju, je počasi lezel popisan papir.

PISE JANEZ VOLJC

»Kaj pa sploh proučujejo v tem inštitutu?«

Janžek mu je pikro odgovoril:

»Kaj misliš, kaj lahko proučujejo znanstveniki. Znanost, vendar!«

Nežka je rekla:

»Moj ata pravi, da bo moral vsak inštitut proučevati nekaj drugega in ne tako kot sedaj, ko trije inštituti delajo isto.«

Nejče, ki vse ve, pa je pokazal na tablo ob vhodu v palačo in glasno prebral:

»Inštitut za ukinitve nepotrebnih inštitutov.«

Najpomembnejši inštitut

brez katerih si več ne moremo zamišljati sodobnega življenja.

Tonček je vprašal:

»Kako pa delajo v inštitutu?«

Janžek se je namuznil:

»Saj si slišal, delajo znanstveno.«

Nežka je rekla:

»Moj ata, ki dela v inštitutu, prinaša domov polno aktove papirjeve in pravi, da obdeluje v službi teoretične zadeve, doma pa honorarno praktične.«

Nejče je pripomnil:

»Moj ata pa pravi, da je inštitutov toliko kot gob po dežju in da sami ne vedo, kaj naj bi delali.«

Učiteljica je spoznala, da teoretična razlaga o pomemb-

»To je naš najpomembnejši, najbolj sodobno urejen inštitut,« je dejal vodič, ki jih je pričakal na marmornatih stopnicah.

Potem jih je odpeljal v prvo dvorano, kjer so v steklenih kabinah sedela dekleta z nekakšnimi čeladami na glavah.

»V tej dvorani,« je dejal vodič, »zbiramo podatke. V čeladah, ki jih vidite, je vgrajen brezžični telefon in uslužbenke se lahko pogovarjajo z vsemi terenskimi sodelavci.«

V drugi dvorani, polni čudnih strojev, ki so zamolklo brneli, ni bilo niti enega človeka.

»Ti stroji samostojno urejajo podatke, zbrane v prvi dvorani. Delijo jih po področ-

»Veste,« je rekel vodič, »mi delamo po Warten-Wingovem sistemu. To je čisto nov sistem in je najboljši, kar so jih doslej iznašli. Taki inštituti so redki, celo v tehnično visoko razviti državi. Je pa vsa ta aparatura zelo draga in zato se v tujini raje poslužujejo starega Kramer-Taftovega sistema, ki pa ni toliko učinkovit. Mi pa vemo, da sleherni napredek terja žrtve. Če hočemo napredovati, ne smemo skopariti z denarjem.«

Potem se je učiteljica zahvalila vodiču za prijaznost in četrti razred je poln nepozabnih vtisov odšel iz inštituta. Ko je pred palačo urejal svoje vrste in je učiteljica prešla šolarje, je Tonček vprašal:

GROSUPELJSKI AGROKOMBINAT IŠČE POT IZ TEŽAV

PRELOMNO LETO?

Dosti se ne bi zmotili, če bi trdili, da grosupeljski AGROKOMBINAT preživlja najtežje obdobje v dosedanjih treh letih obstoja. Tolikšnih težav, ki jih zdaj morajo prenašati, si niti zamišljati niso mogli. Na kratko povedano pa gre za tole: z združitvijo nekdanjega državnega posestva in KZ Grosuplje je sicer nastala večja delovna organizacija, za katero pa je bila značilna silovito razdrobljena in slabo organizirana proizvodnja. Čeprav so že dosegli lepe uspehe v specializaciji obratov in v zaokroževanju tehnološko-proizvodnega procesa znotraj kombinata, vsega tistega, kar si zamišljajo, doslej še niso mogli storiti. Svoj delež pa je prispevala še reforma, ko so odpadle nekdanje olajšave za kmetijstvo, najbolj značilne po tem, da je bilo mogoče v nedogled najemati kredite, oziroma podaljševati odplačilne roke zanje. Tako je letošnje leto postalo tisti mejnik, ko morajo odplačati najvišje anuitete, čeprav so tržne razmere hkrati takšne, da še zdaleč ne ustvarjajo predvidenega dohodka.

Povedati namreč velja tudi to, da se AGROKOMBINAT ukvarja pretežno z živinorejo, ki pa je med vsemi kmetijskimi panogami še najmanj akumulativna. Zlasti v letošnjem poslovnem letu pa je tako, da so bistveno padle prodajne cene živine in piščancev, česar v tolikšni meri res niso mogli predvideti.

Posledica takšnih in njim podobnih težav je njihova trenutno skoraj prazna blagajna. Se pred tem pa so v zadnjem mesecu doživeli več prekinitev dela po posameznih delovnih enotah in drastično zmanjšanje osebnih dohodkov. Ko so nekateri delavci za pretekli mesec po vseh odbitkih prejeli na roke tudi manj kot pet starih tisočakov... To se je zgodilo znotraj obrata lastne kmetijske proizvodnje, ki je trenutno med vsemi obrati Agrokombinata v najslabšem položaju.

BREZ SKUPNE SKLEDE!

Se nekaj velja omeniti, da bi bilo stanje v Agrokombinatu docela jasno. Vse to, o čemer pišemo, se dogaja v času, ko uveljavljajo dosleden obračun proizvodnje in delitve dohodka ter osebnih dohodkov po delovnih enotah, doslej pa so imeli skupno skledo, kot temu pravimo.

Vodstvo enot pa so hkrati, razen v enem primeru, prevzeli inženirji-agronomi, kar pogojuje nezadovoljstvo prejšnjih, strokovno slabše usposobljenih šefov, ki so zvečine — premeščeni na nižja delovna mesta — ostali pri Agrokombinatu, vendar zdaj sejejo razdor med ljudi.

Mimogrede še tole: po svoje rovari tudi prejšnje vodstvo Agrokombinata, ki so ga zamenjali na zahtevo kolektiva. Vendar je spet tako, da njihove demagoške besede vseeno padajo na plodna tla. Dokler so namreč imeli skupno skledo, je ves kolektiv dobival enako visoke osebne dohodke. Zdaj pa si dohodke lahko izplačujejo le po rezultatih dela. V nekaterih enotah so v začetku leta preveč

»pohiteli« in jim zdaj manjka sredstev. Posledica tega so, primerjaje s predvidenimi, le 48 % osebni dohodki za avgust na delovni enoti Sela, 58 % osebni dohodki v delovni enoti Stična, 90 % zaslužki v delovni enoti Brvace, ki je sicer v letošnjem letu poslovala najboljše med vsemi enotami obrata lastne kmetijske proizvodnje.

V ČEM JE JEDRO SPORA?

»Že lani smo poskušali uveljaviti natančen obračun proizvodnje in delitve dohodka po delovnih enotah, vendar ju nismo dobro pripravili in smo od tega in za takrat morali odstopiti,« se spominja generalni direktor Agrokombinata Grosuplje inženir Vilko Prešner.

»Ker smo takrat odstopili, smo pravzaprav dali potuho slabšim enotam,« dodaja inženir Avgust Gril, predsednik centralnega delavskega sveta. »Je pa res tudi to, da smo lani še vključevali gozdarstvo, ki nam je letno navrglo vsaj 50 milijonov čistega dohodka, s katerim smo pokrivali izgube v kmetijski proizvodnji in obenem uravnavali še višino osebnih dohodkov. Letos pa nekateri očitno mislijo, da bomo zaradi sedanjih težav in nezadovoljstva med ljudmi spet odstopili in se vrnili nazaj k skupni skledi. Nepreklicen sklep našega delavskega sveta pa je, da dosledno delimo po delu in da edino nepredvidene objektivne ovire lahko povzročijo, da bi prizadetim regresirali del dohodka iz skupnih sredstev podjetja.«

»Delovne enote so sodelovale pri sprejemanju finančnega in proizvodnega plana, poznajo svoje pravice in obveznosti,« pripominja Milko Rus, predsednik upravnega odbora. »Odnosi med enotami so torej jasni. Navzlic temu pa so skoraj povsod pretiravali z osebnimi dohodki. Celo take enote imamo, ki so v štirih mesecih razdelile več kot bi jim po planu in rezultatih dela pripadalo za šest ali sedem mesecev. Večkratna opozorila centralnih samoupravnih orga-

nov, naj delitev osebnega dohodka uskladijo z rezultati dela, niso najbolj zalegla. Medtem ko so jih sprejeli in začeli uresničevati v bolj stojičih enotah, na primer v enotah Brvace ali Turjak, so še kar po starem delili osebne dohodke v Stični in na Selu. Kaj nam je torej ostalo drugega, kot da sklepamo o doslednem uveljavljanju pravilnika in da dohodke drastično zmanjšamo zdaj, ko je še upanje, da jih bomo lahko popravili v naslednjih mesecih?«

Inženir Zvonko Reljanovič, dosedanji upravnik delovne enote Stična, je tudi povedal svoje mnenje:

»Strinjal bi se s tem, da v naši enoti najbrž nismo dovolj resno pretehtali pogoje gospodarjenja, kakršni veljajo letos. Vendar drži tudi to, da se vrsta stvari odvija mimo plana in neodvisno od naših prizadevanj. Mislim vpliv trga, neurejene ekonomske in druge odnose zno-

traj kombinata, pri katerih smo mi kratko vlekli. Kupovati smo na primer morali seno pri drugi naši enoti, čeprav bi boljšega dobili za četrtino ceneje pri privatnikih. Razumemo, da dober gospodar zase obdrži najboljše, prodaja pa predvsem ostanek. Vendar so nam Brvačani to seno zaračunavali po enaki ceni, kot sami sebi najboljšo kvaliteto... Če bi tudi interne cene določali po kvaliteti, ne bi protestirali... Naše pobude in predlogi pa nalletijo na gluha ušesa.

Kaj pa to, da naša enota pomeni nekakšnega poskusnega kunca, kjer izvajajo vse mogoče eksperimente? Riziko je naš, sadove našega dela pa poberejo ali še bodo pobrali drugi. S Turjaka smo na primer dobili plemenske telice, ki naj bi jih prevzgojili v krave molznice. Po dveh, treh mesecih bomo videli, kakšen bo rezultat. Vendar bodo z molznicami potem zaslužili v drugi naši enoti, mi pa bomo nosili razliko v ceni tiste živine, ki jo bo treba prodati kot navadno klavno živino... Vidite — take in podobne stvari, kakršnih ni malo, poslabšujejo naš položaj. Pa smo pristali pri 58 odstotkih osebnih dohodkov...«

DELO PREKINILI NAJBOLJŠI IN NAJSLABŠI!

Verjetno je zdaj že čas za kratek vmesni komentar in novo vprašanje: mar izjave ne kažejo na to, da so številnih težav krivde tudi notranje slabosti, predvsem neurejena organizacija in odnosi med enotami?

Inženir Jože Dolžan, predsednik delavskega sveta obrata lastne kmetijske proizvodnje odgovarja:

»Za vse naše enote veljajo enaki pogoji in zato tudi enake notranje obračunske cene. Če so

ob tem nekatere enote poslovale bolje, druge pa slabše, je vzrok pač v tem, da so bili ponekod očitno prizadevnejši in vestnejši kot pa so bili ostali... Strinjam pa se s tem, da v vseh primerih obračun med enotami ni bil točen. To zdaj popravljamo. Določene ugodnosti so bile priznane tudi delovni enoti Stična.«

Zanimivo pa je še nekaj drugega. Delavci delovne enote Brvace so dvakrat prekinili delo samo zato, ker so mislili, da se bodo njihova sredstva prelivala drugam; v enote, ki so slabše gospodarile. Ko pa so jim pojasnili, da glede na rezultate dela lahko izplačajo največ 90 odstotkov planiranih zaslužkov, je bila zadeva takoj urejena.

V delovnih enotah Sela in Stična pa so delo prekinili zato, ker so želeli sestanek z generalnim direktorjem, ki naj bi jih obiskal in pojasnil, kakaj bodo prejeli tako nizke osebne dohodke kot še nikoli poprej...

KAKO KOLI V AGROKOMBINATU

GROSUPLJE TRDIJO, DA JE KOLEKTIV

OBVEŠČEN O VSEH BISTVENEJŠIH ZADEVAH, OPISANA PRIMERA UTEMLJUJETA DVOME V VERODOSTOJNOST

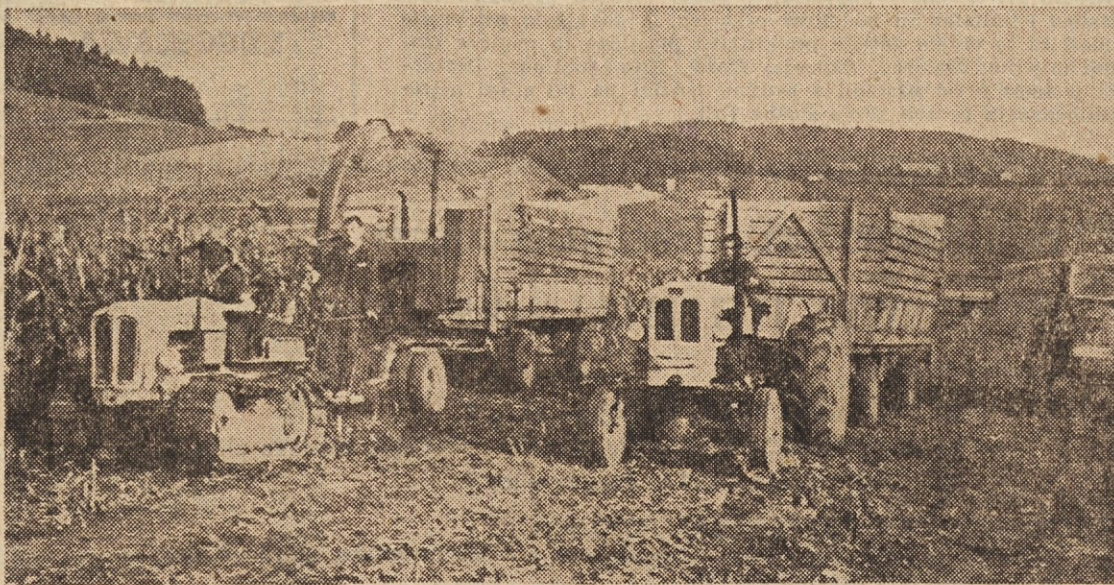
TAKŠNIH TRDITEV. »DELO Z LJUDMI,

KAKOR TEMU PRAVIMO, ZANJE OČITNO

POMENI ŠE VELIKO NEZNANKO.

KAKO IZ ZAGATE?

V Agrokombinatu Grosuplje se vsemu navkljub le utrjuje prepričanje, da se pri razreševanju težav lahko oprejo le nase. Zato so postali malce strpnejši pri razreševanju notranjih odnosov in precej zavzeti pri uresničevanju sanacijskega programa, ki predvideva predvsem notranjo ureditev kolektiva in kombinata, da bi se nekaj rodilo iz našega Agrokombinata, pa čeprav je nastal iz vseh vetrov, pravi direktor.

Kot po tekočem traku silirajo koruzo na poljih delovne enote Brvace »Agrokombinata« Grosuplje. Koruzni kombajn tako bliskovito reže in melje koruznico, da mora vstrec z njim voziti po dvoje in še več traktorjev, da lahko sproti odpeljejo polne priklapljalne priklole. Ob takšni mehanizaciji so pet hektarjev veliko njivo koruze pospravili v poldrugem dnevu. (Foto služba DE)

... da bo Delavska enotnost letos slavila 25-letnico ;
... da Delavska enotnost objavlja reportaže, članke, komentarje in glo-
se z vseh področij našega družbenega in gospodarskega življenja ;
... da Delavska enotnost objavlja po najugodnejših cenah komercialne oglase, razpise in natečaje...